

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, O. P. S., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**INTEGRACE ČR DO EU – MĚNOVÁ A HOSPODÁŘSKÁ
POLITIKA**

Autor práce: Luboš Žáček

Studijní obor: Regionální studia

Forma studia: Prezenční

Vedoucí práce: Ing. Jiří Dušek, Ph.D.

Katedra: Katedra společenských věd

2011

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v této práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Ing. Jiřímu Duškovi, Ph.D. za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

ŽÁČEK, L. *Integrace ČR do EU – Měnová a hospodářská politika : bakalářská práce*. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 2011. 59 s. Vedoucí bakalářské práce : Ing. Jiří Dušek, Ph.D.

Klíčová slova: Česká republika, euro, evropská integrace, hospodářská a měnová unie, konvergenční kritéria.

Bakalářská práce, s názvem Integrace České republiky do Evropské unie - měnová a hospodářská politika, si dává za cíl rozbor procesu integrace ČR do EU v oblasti měnové a hospodářské politiky. Mezi cíle je zahrnuta i analýza dopadů, kterou přináší případný vstup ČR do hospodářské a měnové unie. Práce je rozdělena do dvou částí, na teoretickou a praktickou. První teoretická část se věnuje ekonomické integraci a jejím formám, vývoji a fungování hospodářské a měnové unie. Druhá, již praktická část práce, zkoumá pomocí čtyř etap integraci ČR v rámci měnové a hospodářské unie. V rámci těchto čtyř etap integrace je analyzován vlastní vstup ČR do EU, plnění konvergenčních kritérií v ČR, účast v evropském mechanismu směnných kursů II (ERM II) a samotné dovršení integrace ČR do měnové a hospodářské politiky EU.

ABSTRACT

ŽÁČEK, L. *The Czech Republic's integration into the European Union - Monetary and Economic policy : Bachelor thesis.* České Budějovice : The College of European and Regional Studies, o. p. s, 2011. 59 p. Supervisor : Ing. Jiří Dušek, Ph.D.

Key words: Czech Republic, Euro, European integration, Economic and Monetary Union, Convergence criteria.

Bachelors thesis, called Integration of the Czech Republic to the EU - monetary and economic policy is focusing on analyzing integration process of the Czech Republic to the EU in case of monetary and economic policy. Among the goals is involved analysis of impacts, which brings possible entry of the Czech Republic to economic and monetary union. The thesis is splitted in two parts, the first is theoretical and the second is practical. The theoretical part attends to the economic integration and its forms, development and functioning of the monetary and economic union. The second part, the practical part of thesis, studies integration of the Czech Republic in the monetary and economic union in four stages. Within these four stages of integration is analysed own entry of the Czech Republic to the EU, satisfying convergence criterias in the Czech Republic, participation in European exchange-rate mechanism II (ERM II) and finalization of integration of the Czech Republic to the monetary and economic policy of the EU.

OBSAH

ÚVOD	7
1 CÍL A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE	8
2 INTEGRACE A JEJÍ FORMY	9
2.1 Teorie a vývoj evropské integrace.....	10
3 HOSPODÁŘSKÁ A MĚNOVÁ UNIE	12
3.1 Historie měnových unií	13
3.2 Postavení členských zemí EU vůči HMU	17
3.3 Eurozóna.....	17
3.4 Konvergenční kritéria.....	19
3.5 Eurobankovky a euromince	21
3.6 Instituce hospodářské a měnové unie	22
3.6.1 Evropský systém centrálních bank.....	22
3.6.2 Evropská centrální banka	23
3.6.3 Ostatní instituce HMU	23
4 INTEGRACE ČR DO EU – MĚNOVÁ A HOSPODÁŘSKÁ POLITIKA	25
4.1 Předvstupní etapa	26
4.2 I. Etapa integrace	28
4.2.1 Kritérium cenové stability.....	28
4.2.2 Kritérium dlouhodobých úrokových sazeb.....	31
4.2.3 Kritérium vládního deficitu.....	32
4.2.4 Kritérium hrubého veřejného dluhu	34
4.2.5 Kritérium stability kurzu měny a účasti v ERM II.....	36
4.2.6 Plnění konvergenčních kritérií	37
4.3 II. Etapa integrace.....	38
4.4 III. Etapa integrace	40
5 POTENCIÁLNÍ DOPADY ZAVEDENÍ EURA	43
5.1 Ekonomické dopady pro stát	43
5.2 Ekonomické dopady pro podnikatele	44
5.3 Ekonomické dopady pro občany	45
ZÁVĚR	47
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	50
SEZNAM ZKRATEK	57
SEZNAM OBRÁZKŮ, GRAFŮ A TABULEK	58
PŘÍLOHY	59

ÚVOD

Evropská unie je integrační uskupení, které sdružuje 27 evropských států. Součástí tohoto uskupení je již několik let také Česká republika, která v rámci východního rozšíření přistoupila 1. května 2004.

Vstup do Evropské unie byl vrcholem dlouhého vyjednávání, které započalo již koncem 80. let 20. století, když v září 1988 navázalo Evropské společenství s Československou republikou diplomatické vztahy. Navazování vztahů pokračovalo roku 1993, kdy došlo k podepsání Dohody o přidružení České republiky k Evropským společenstvím. Významným datem byl 1. únor 1995, kdy vstoupila v platnost Evropská dohoda zakládající přidružení mezi ČR, Evropskými společenstvími a jejich členskými státy. Roku 1996 podal tehdejší předseda vlády Václav Klaus přihlášku ke členství v Evropské unii a od dubna 1998 se začalo s přístupovými rozhovory. Předvstupní proces byl ukončen na zasedání Evropské rady ve dnech 12. - 13. prosince 2002 v Kodani, kde byly uzavřeny všechny vyjednávací kapitoly včetně přechodných období.

Vstup České republiky do Evropské unie však neznamenal, že bude mít ihned stejné postavení jako ostatní členské země. Jako příklad lze uvést Schengenský prostor, který byl zpřístupněn až v roce 2007, nebo například uzavřené pracovní trhy několika členských států EU, které si nepřály českou pracovní sílu na svém území. Mezi těmito a dalšími nezmíněnými příklady, je i neúčast České republiky v Hospodářské a měnové unii.

Integrace České republiky do Hospodářské a měnové unie je jedním z důležitých prvků, ke kterým se zavázala již ve smlouvě o přistoupení do Evropské unie, avšak nesplňuje stále konvergenční kritéria a dodnes je využíváno jako zákonné platidlo česká koruna.

Otázkou však je, za jak dlouhou dobu se povede naplnit Maastrichtská kritéria a zdali bude přijetí jednotné evropské měny přínosem. Proces integrace do Hospodářské a měnové unie není nijak jednoduchý a po několika stanovených termínech, které již nejsou aktuální, stále není jistota a přesný datum, kdy euro nahradí českou korunu. Přestože není znám přesný datum, tak v případě setrvání v Evropské unii, je tento proces záměny koruny české za euro nevyhnutelný. Přejde den, kdy občané České republiky odloží koruny české a budou si muset zvyknout na evropskou měnu.

1 CÍL A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Hlavním cílem bakalářské práce je rozbor procesu integrace České republiky do Evropské unie z hlediska měnové a hospodářské politiky. Tento cíl je zkoumán pomocí čtyř etap, které rozdělují jednotlivé kroky integrace. V rámci těchto čtyř etap se analyzuje vstup do EU, plnění konvergenčních kritérií, účast v evropském mechanismu směnných kurzů II a samotné dovršení integrace. Mezi další cíle práce patří rozbor integrace a jejích forem, rozbor Evropské měnové unie a jejího vývoje, a nakonec pojednává o změnách, které přinese vstup do eurozóny.

Bakalářská práce je strukturována do čtyř hlavních kapitol. První dvě kapitoly jsou teoretické. Předmětem zájmu první kapitoly je ekonomická integrace a její formy. V rámci této kapitoly je zkoumána teorie a vývoj evropské integrace. Druhá kapitola se věnuje Hospodářské a měnové unii. Tato kapitola pojednává o vývoji a vzniku Hospodářské a měnové unie, pozici členských zemí EU, kterou zaujímají vůči HMU, eurozóně a jejím členům, konvergenčním kritériím, Eurobankovkám a euromincím a nakonec institucím hospodářské a měnové unie.

Další dvě kapitoly spadají již do praktické části práce. Třetí kapitola se věnuje čtyřem etapám integrace České republiky k Hospodářské a měnové unii. V rámci této kapitoly jsou podrobeny analýze etapy, jejichž obsahem je předvstupní období ČR do EU, plnění konvergenčních kritérií, účast v ERM II a dovršení integrace. Čtvrtou a poslední kapitolou této práce je souhrn potenciálních dopadů, přinášející zavedení jednotné evropské měny.

Teoretická část je analyzována pomocí řady zdrojů. Mezi nejčastěji citované zdroje patří publikace *Jednotná evropská měna*¹ od ZDEŇKA SYCHRY. Stěžejním výzkumem práce je plnění konvergenčních kritérií, které je prováděno v rámci druhé etapy integrace do Hospodářské a měnové unie. Plnění konvergenčních kritérií bude analyzováno pomocí statistických dat získaných především z dokumentů *Vyhodnocení plnění Maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladění ČR s eurozónou*².

---

¹ SYCHRA, Z. *Jednotná evropská měna*. 1. vyd. Brno : Masarykova univerzita, 2009. s. 20. ISBN 978-80-210-5082-2.

² *Vyhodnocení plnění Maastrichtských Konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladění ČR s eurozónou* [online]. Praha : Národní koordinační skupina pro zavedení eura v České republice [cit. 26. 2. 2011]. 23 s. Dostupný z WWW: <http://zavedenieura.cz/cps/rde/xbcr/euro/Vyhodnoceni_Maastricht_2010_pdf.pdf>.

2 INTEGRACE A JEJÍ FORMY

Integrace představuje spojování samostatných celků, v jeden vyšší celek. Integraci můžeme potkat v řadě odvětví, a proto se dále člení na sociální integraci, integraci menšin, politickou integraci, ekonomickou integraci, regionální integraci a další integrace.

V případě Evropské unie se jedná především o integraci ekonomickou neboli hospodářskou. „Jde o proces spojený s odstraňováním bariér, které ztěžují vzájemné obchodní styky mezi státy.“³

Ekonomický integrační proces rozlišuje pět stupňů integrace:

1. Pásmo volného obchodu – „V tomto integračním stupni odstraňují příslušné země všechny překážky ve vzájemném obchodu. Vůči třetím, nezúčastněným zemím si každá členská země pásma volného obchodu upravuje své obchodní vztahy samostatně. Jde o odstraňování cel, kvót a tarifů, bránící obchodu mezi nimi.“⁴
2. Celní unie – „Jedná se o vyšší stupeň ekonomické integrace než je zóna volného obchodu, členové celní unie navzájem smluvně upravují svoje obchodní vztahy i s nečleny celní unie. Mezi členy jsou zrušena cla. Na rozdíl od pásma volného obchodu však členské země celní unie sledují společnou obchodní politiku vůči třetím zemím.“⁵
3. Společný trh – „Společný trh odstraňuje veškeré bariéry volného pohybu zboží, služeb, osob a kapitálu mezi zúčastněnými zeměmi.“⁶
4. Hospodářská a měnová unie – „Hospodářská a měnová unie doplňuje volný pohyb zboží, služeb, osob navíc ještě jednotnou měnou. V této fázi se začíná provádět společná měnová politika, jejímž nositelem je nově zřízená společná centrální banka.“⁷

---

³ KLOUDOVÁ, J. *Evropská unie: historie a současnost ekonomického prostředí*. 1. vyd. Zlín : Univerzita Tomáše Bati, 2004. s. 7. ISBN 80-7318-222-X.

⁴ KLOUDOVÁ, J. *Evropská unie: historie a současnost ekonomického prostředí*. 1. vyd. Zlín : Univerzita Tomáše Bati, 2004. s. 9. ISBN 80-7318-222-X.

⁵ KLOUDOVÁ, J. *Evropská unie: historie a současnost ekonomického prostředí*. 1. vyd. Zlín : Univerzita Tomáše Bati, 2004. s. 10. ISBN 80-7318-222-X.

⁶ HAD, M., URBAN, L. *První pilíř Evropské unie*. 2. vyd. Praha : Ministerstvo zahraničních věcí ČR, 2000. s. 12. ISBN 80-85864-88-6.

⁷ HAD, M., URBAN, L. *První pilíř Evropské unie*. 2. vyd. Praha : Ministerstvo zahraničních věcí ČR, 2000. s. 13. ISBN 80-85864-88-6.

5. Politická unie – „Politická unie je nejvyšší fází integračního procesu, v níž se členské země staly součástí jediného státu federativního typu, jehož centrální orgán neřídí jen fiskální a měnovou politiku, ale také je odpověden centrálnímu parlamentu a plní funkci centrální vlády.“⁸

Integrační procesy probíhají v celém světě. Vedle Evropské unie je řada dalších ekonomických integračních uskupení jako je v jihovýchodní Asii ASEAN, v asijsko-tichomořské oblasti APEC, v severní Americe zóna volného obchodu NAFTA, v jižní Americe společný trh MERCOSUR a další uskupení.

2.1 *Teorie a vývoj evropské integrace*

„Proces evropské integrace je v obecném pojetí chápán jako určité slučování trhu do vyšších celků, při všeobecné akceptaci určitých pravidel. Nový trh se tedy od původního liší především rozsahem, který je dán postupnou likvidací existujících bariér volného pohybu osob, peněžních a výrobních prostředků zboží atd.“⁹

„Myšlenka sjednocené Evropy je velmi stará, objevovala se již ve starověku. První integrační snahou byl Pax Romana, kdy díky Caesarovi skončila úřednická svévole. Další snahy o sjednocení souvisí se vznikem křesťanské Evropy. Zejména snaha o vybudování Svaté říše římské na základě ideálu křesťanství je první reálnou snahou ve vytváření integračního uskupení. Vedle těchto vládnoucích snah najdeme rovněž pokusy významných evropských osobností. Mezi tyto osobnosti patří Pierre Dubois, Jiří z Poděbrad, Dante Alighieri, William Penn, Jean Jacques Rousseau, Napoleon I. Bonaparte a další. Nejvýznamnějším předchůdcem současných integračních procesů v Evropě je Panevropské hnutí z první poloviny 20. století. Cílem tohoto hnutí bylo vytvoření společnosti z evropských států s celní unií.“¹⁰

„Hlavním cílem evropské integrace bylo hledání cesty k trvalému míru v Evropě. Cesta k tomuto cíli vedla přes vytvoření společného orgánu, který by ovládal výrobu uhlí a oceli, dvou základů zbrojení, bez nichž není možno válku vést.“¹¹ Roku 1950 předložil francouzský ministr zahraničních věcí Robert Schuman návrh na vytvoření Evropského společenství uhlí a oceli (ESUO). O rok později byl tento návrh uskutečněn a proces evropské integrace se mohl dále prohlubovat pomocí dalších paktů,

---

⁸ KLOUDOVA, J. *Evropská unie: historie a současnost ekonomického prostředí*. 1. vyd. Zlín : Univerzita Tomáše Bati, 2004. s. 10. ISBN 80-7318-222-X.

⁹ RAIS, K., DRDLA, M. *Evropská integrace a bankovníctví*. 1. vyd. Praha : Computer Press, 1999. s. 57. ISBN 80-7226-211-4.

¹⁰ DUŠEK, J. *Historie a organizace Evropské unie*. 2. vyd. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2011. s. 15. ISBN 978-80-86708-95-9.

¹¹ PELTRÁM, A. *Evropská integrace a Česká republika*. 1. vyd. Praha : Grada Publishing, 2009. s. 16. ISBN 978-80-247-2849-0.

jakými jsou například Římské smlouvy, Maastrichtská smlouva nebo naposled schválená Lisabonská smlouva. „Záměrem evropské integrace bylo a je zlepšování životních a pracovních podmínek obyvatel. Dalším záměrem bylo společné využití přírodních podmínek, lidských a finančních zdrojů, ochrana společného trhu a volný pohyb zboží, kapitálu a pracovních sil.“¹²

V počátcích tohoto integračního procesu bylo šest zakládajících států: Francie, Německo, Belgie, Nizozemí, Lucembursko a Itálie. Do dnešního dne se připojilo dalších 21 států, mezi kterými byla i Česká republika.

„Ekonomický přínos integračního propojení zemí spočívá především v rozšíření trhu, pro který lze vyrábět větší objem produkce, a tím podniky mohou dosahovat optimálního rozsahu výroby. S výrobou pro větší trh a ve větším množství dochází ke snižování nákladů, prohlubuje se specializace a zvyšuje se i produktivita práce. Větší trh s sebou přináší větší počet spotřebitelů, ale na druhé straně i silnější konkurenci. V konečném důsledku konkurenční boj mezi firmami prospívá konečnému uživateli, neboť firmy jsou nuceny často inovovat své výrobky, zvyšovat jejich kvalitu, čímž se zvětšuje výběr zboží a služeb a zpravidla dochází k poklesu cen.“¹³

„Přínos integračního sjednocování není výlučně ekonomický. V západní Evropě byly po 2. světové válce stimulem k rozvoji integrace také pohnutky politické. Snaha odstranit ekonomický základ a příčiny konfliktů mezi velkými zeměmi, které v tomto století přerostly do dvou světových válek. Šlo především o nalezení cest a prostředků, které by nahradily dřívější soupeření dvou významných zemí, Francie a Německa, mírovou spoluprací. Dalším podnětem k evropské integraci bylo upevnění ekonomické váhy ve světě vůči USA a později Japonsku, a zároveň posílit postavení západoevropských zemí v Evropě.“¹⁴

---

¹² GRINC, J. *Právo pro politology*. 1. vyd. Praha : Grada Publishing, a. s., 2010. s. 120. ISBN 978-80-247-2921-3.

¹³ KLOUDOVÁ, J. *Evropská unie: historie a současnost ekonomického prostředí*. 1. vyd. Zlín : Univerzita Tomáše Bati, 2004. s. 7. ISBN 80-7318-222-X.

¹⁴ HAD, M., URBAN, L. *První pilíř Evropské unie*. 2. vyd. Praha : Ministerstvo zahraničních věcí, 2000. s. 11. ISBN 80-85864-88-6.

3 HOSPODÁŘSKÁ A MĚNOVÁ UNIE

„Evropská unie je organizace zemí evropského kontinentu. Tato organizace představuje úroveň rozhodování a tvorby právních předpisů nad úrovní jednotlivých zemí. Snaží se nahradit soupeření mezi zeměmi s novým kooperativním politickým systémem, kde se členské země dobrovolně vzdají pravomocí nad svým vlastním územím, aby spolupracovaly s jinými zeměmi a společně rozhodovaly.“¹⁵ V rámci EU se uskutečňuje hospodářská a měnová unie, kterou se zabývá tato kapitola.

Hospodářská a měnová unie je čtvrtým integračním stupněm ekonomické integrace. V rámci tohoto integračního stupně se začíná provádět společná měnová politika. Z již dřívějších integračních kroků byly odstraněny obchodní bariéry mezi členy unie, byla zavedena jednotná obchodní politika vůči třetím zemím a byly odstraněny bariéry volného pohybu zboží, služeb, osob a kapitálu.

„Měnová unie může být realizována buď ve slabé, nebo silné variantě. Slabá varianta znamená, že členové měnové unie souhlasí s pevně stanovenými bilaterálními měnovými kurzy a jejich národní měnové autority jsou zavázány tyto měnové kurzy bránit. V silné variantě měnová unie předpokládá, že národní měny jsou navíc nahrazeny jednotnou měnou, používanou v rámci celé unie, a národní měnové autority jsou nahrazeny jednotnou centrální měnovou autoritou.“¹⁶ V případě měnové unie EU se jedná o silnou variantu.

„Hospodářská a měnová unie je oblast jednotné měny v rámci jednotného trhu EU, kde se lidé, zboží, služby a kapitál pohybují beze všech omezení. HMU tvoří rámec hospodářského růstu a stability, který má oporu v působení nezávislé centrální banky a v zákonné povinnosti zúčastněných členských států sledovat zdravou hospodářskou politiku a pečovat o její koordinované uplatňování.“¹⁷

„Tento proces je často označován jako Evropská měnová unie, popřípadě měnová unie, jelikož hospodářská část unifikace nebyla na rozdíl od měnové dosud zcela naplněna.“¹⁸

---

¹⁵ KAHN, P. *The European Union*. 1. vyd. New York : Chelsea House, 2008. s. 6. ISBN 978-0-7910-9538-6.

¹⁶ SYCHRA, Z. *Jednotná evropská měna*. 1. vyd. Brno : Masarykova univerzita, 2009. s. 20. ISBN 978-80-210-5082-2.

¹⁷ *Měnová unie a jednotná měna* [online]. Praha : Česká agentura na podporu obchodu, 2003 [cit. 30. 12. 2010]. Dostupný z WWW: <<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/politiky-eu/menova-unie-a-jednotna-mena/1000521/11015/>>.

¹⁸ FRIČOVÁ, V. *Měnová politika* [online]. Praha : Odbor informování o evropských záležitostech (OEZ), 2010 [cit. 30. 12. 2010]. Dostupný z WWW: <<http://www.euroskop.cz/674/sekce/hospodarska-a-menova-unie/>>.

3.1 Historie měnových unií

Evropská měnová unie není první a ani poslední měnovou unií. Již v minulosti vznikaly často měnové unie, které až na výjimky brzy zanikaly. Našly se však i takové, jejichž existence nebyla krátká. Mezi ně patří například Latinská měnová unie. „V roce 1865 přesvědčila Francie Belgii, Itálii, Švýcarsko a Řecko, aby s ní vstoupily do tzv. Latinské měnové unie. Zákonným platidlem byly zlaté a stříbrné mince, jejichž výhodou byla skutečnost, že zlato a stříbro mají hodnotu samy o sobě a nepotřebují politické krytí.“¹⁹ K této měnové unii se později se připojily ještě další země. Latinská měnová unie vydržela 55 let, v roce 1920 již nefungovala a v roce 1927 byla ukončena formálně. Další měnovou unií byla Skandinávská měnová unie. Tato unie byla založena v 70. letech 19. století a jejími členy bylo Norsko, Švédsko a Dánsko. Skandinávská měnová unie se začala rozpadat začátkem 1. sv. války a její definitivní ukončení bylo počátkem 20. let 20. století. Mezi další měnové unie, které zaznamenaly v minulosti úspěch, byla Belgicko-lucemburská ekonomická unie nebo také Měnová unie mezi Spojeným královstvím a Irskem.

„Evropská měnová unie byla původně politickým projektem, jehož cílem bylo posílit evropskou integraci.“²⁰ „Proces hospodářské a měnové integrace byl v podstatě zahájen se vznikem Evropských společenství.“²¹ „Na cestě ke společné evropské měně stály tři hlavní subjekty: Wernerův plán, Evropský měnový systém a Delorsova zpráva.“²² První úvahy o opatření v měnové politice se objevily při vzniku EHS. Zakladatelé tohoto společenství si uvědomovali, že vybudováním společného trhu se prohloubí vzájemná závislost členských zemí a jejich obchodní vztahy se zintenzivní. Stabilitu společného trhu by však mohlo narušit například kolísání kursů měn, které by vytvářelo nejistotu a riziko, což mohlo odrazovat ekonomické subjekty od vzájemných obchodů a zahraničních investic. Přesto ve smlouvě o EHS nebyla zmínka o společné měnové politice. „Poválečný řád tržních hospodářství v Evropě, Severní Americe a Japonsku byl založen na Brettonwoodském systému, který poskytoval mezinárodní rámec pro stabilitu měny s použitím zlata a amerického dolaru jako převládajícího

---

¹⁹ MACHALA, K. *Měnové unie ve světě* [online]. Praha : Economia, a.s., 2003, poslední aktualizace 21. 8. 2003 [cit. 17. 8. 2010]. Dostupný z WWW: <<http://bankovnictvi.ihned.cz/c1-13243630-menove-unie-ve-svete>>.

²⁰ PEČINKOVÁ, I. *Euro versus koruna*. 2. vyd. Brno : Centrum pro studium demokracie a kultury, 2008. s. 120. ISBN 978-80-7325-138-3.

²¹ FRIČOVÁ, V. *Měnová politika* [online]. Praha : Odbor informování o evropských záležitostech (OEZ), 2010 [cit. 30. 12. 2010]. Dostupný z WWW: <<http://www.euroskop.cz/674/sekce/hospodarska-a-menova-unie/>>.

²² PFETSCH, R. F. *Die Europäische Union*. 3. vyd. München : Wilhelm Fink, 2005. s. 210. ISBN 3-8252-1987-9.

měnového standardu. Autoři Římské smlouvy proto předpokládali, že stabilní měny zůstanou standardem a že konstrukce Evropy by mohla být bezpečně založena na dosažení celní unie a společného trhu, které by umožnily volný pohyb zboží, služeb, osob a kapitálu.²³

Brettonwoodský měnový systém vznikl v červenci 1944 na mezinárodní měnové a finanční konferenci v americkém městě Bretton Wood. Tento měnový systém reguloval mezinárodní měnové vztahy. Na začátku 70. let se dostal Brettonwoodský měnový systém do problémů a záhy skončil. Toto nutilo evropské politiky k jednání. V roce 1969 byl na summitu v Haagu formulován požadavek, jenž dával za cíl směřovat v následujícím desetiletí EHS k měnové unii. Byla založena pracovní skupina pod vedením tehdejšího ministerského předsedy Lucemburska, Pierra Wenera, která měla vypracovat analýzu způsobu dosažení Hospodářské a měnové unie do roku 1980.

V říjnu 1970 lucemburský předseda Werner prezentoval svoji zprávu, známou jako Wernerův plán. „Podle tohoto plánu se během deseti let měnová unie měla stát realitou. Za tímto účelem plán požadoval zřídit Evropskou centrální banku a přenést na evropskou úroveň mnohé fiskální pravomoci. Měnová unie měla být dosažena ve třech stádiích, přičemž vzájemné kurzy členských měn měly podléhat stále užšímu flukтуаčnímu rozpětí, aby v závěru mohla být snadno provedena jejich neodvolatelná fixace.“²⁴

V březnu 1972 byl vytvořen tzv. „had v tunelu“. Měny členských zemí fluktuovaly v rozmezí +/-2,25 % od své parity k dolaru ve srovnání s rozmezím 4,5 %, které přijaly ostatní členské státy Mezinárodního měnového fondu. O rok později, vzhledem k uvolnění pevného kurzu dolaru, přestává tento systém existovat.

Nová etapa měnové spolupráce v ES byla započata zřízením Evropského měnového systému (EMS) v roce 1979. „Motivy vedoucí ke vzniku EMS byly jak vnější, tak i vnitřní. K vnějším patřila snaha nahradit dolar jako klíčovou světovou měnu, neboť po rozpadu Brettonwoodského mezinárodního měnového uspořádání dolar přestal být stabilní měnou. K vnitřním motivům patřila snaha vytvořit stabilní prostředí pro rozvoj vnitroeuropejského obchodu.“²⁵

EMS se skládá ze čtyř základních prvků Evropského měnového systému:

---

²³ *Cesta k euru*. Lucemburk : Úřad pro úřední tisky Evropských společenství, 2009. s. 2. ISBN 978-92-79-11405-2.

²⁴ *Počátky měnové spolupráce* [online]. Praha : Národní koordinační skupina pro zavedení eura v České republice, 2010 [cit. 14. 9. 2010]. Dostupný z WWW: <http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xchg/euro/xsl/euro_pocatky_men_spolupr.html>.

²⁵ HAD, M., URBAN, L. *První pilíř Evropské unie*. 2. vyd. Praha : Ministerstvo zahraničních věcí ČR, 2000. s. 92. ISBN 80-85864-88-6.

1. Kursový (směnný) mechanismus – „Kursový mechanismus byl stanoven Radou, která stanovila vzájemné bilaterální kurzy měn zúčastněných zemí pomocí střední hodnoty (parity) a rozpětí, v němž se mohly směnné kurzy zúčastněných měn pohybovat. Tržní hodnoty se mohly od dohodnutého kurzu odchýlit maximálně +/- 2,25 %.“²⁶
2. Evropská měnová jednotka ECU – „ECU byla uměle vytvořená měnová jednotka konstruovaná jako koš členských měn. Váhy jednotlivých měn v koši odrážely ekonomickou sílu členských států a upravovány byly v pětiletých intervalech. ECU plnila funkci zúčtovací jednotky Společenství a sloužila jako rezervní měna, kterou používaly centrální banky v případě intervencí na devizovém trhu.“²⁷
3. Úvěrový mechanismus pro poskytování pomoci slabým měnám – „Pokud se některá z účastnicích se zemí Evropského měnového systému dostala do potíží při udržování dohodnutého směnného kurzu a při udržování vyrovnané platební bilance, mělo možnost využít různé úvěrové zdroje.“²⁸
4. Evropský fond měnové spolupráce – „Evropský fond spravoval 20 % dolarových a zlatých zásob členských zemí. Příslušné centrální banky za to výměnou dostávaly ekvivalentní hodnotu v ECU, kterou používaly k intervencím na devizových trzích a v mezibankovním clearing. Díky tomu ECU využívaly také komerční banky, které svým klientům poskytovaly tzv. obchodní ECU.“²⁹

Založení a fungování EMS se považuje za úspěšný krok. Bylo dosaženo měnové stability, snížily se míry inflace a zmenšily se rozdíly mezi úrokovými sazbami jednotlivých zemí.

„Po roce 1988 došlo k uvolnění prostoru pro spekulativní útoky proti slabším měnám. Některé země nebyly schopné ani nákladnými intervencemi udržet kurzy svých

---

²⁶ KLOUDOVÁ, J. *Evropská unie: historie a současnost ekonomického prostředí*. 1. vyd. Zlín : Univerzita Tomáše Bati, 2004. s. 82. ISBN 80-7318-222-X.

²⁷ *Evropský měnový systém* [online]. Praha : Národní koordinační skupina pro zavedení eura v České republice, 2010 [cit. 14. 11. 2010]. Dostupný z WWW: <http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xchg/euro/xsl/euro_evrop_men_sys.html>.

²⁸ KLOUDOVÁ, J. *Evropská unie: historie a současnost ekonomického prostředí*. 1. vyd. Zlín : Univerzita Tomáše Bati, 2004. s. 80. ISBN 80-7318-222-X.

²⁹ KLOUDOVÁ, J. *Evropská unie: historie a současnost ekonomického prostředí*. 1. vyd. Zlín : Univerzita Tomáše Bati, 2004. s. 80. ISBN 80-7318-222-X.

měn ve stanoveném rámci. V této situaci bylo v roce 1993 zavedeno širší rozmezí pro pohyb směnných kurzů v rámci EMS, a to ve výši +/- 15 % od středního kurzu.³⁰

„V červnu roku 1988 byl na zasedání Evropské rady v Hannoveru ustaven výbor pro studium hospodářské a měnové unie, kterému předsedal tehdejší předseda Komise, Jacques Delors, a který byl složen z guvernérů centrálních bank členských států. Jejich jednomyslná zpráva předložená v dubnu roku 1989 definovala cíl měnové unie jako úplnou liberalizaci pohybu kapitálu, úplnou integraci finančních trhů, neodvolatelnou směnitelnost měn, neodvolatelnou fixaci směnných kurzů a možné nahrazení národních měn jednotnou měnou.“³¹ Zpráva prezentovala, že tohoto cíle může být dosaženo ve třech etapách. Na tomto základě se Evropská rada rozhodla v červnu 1989 přejít k první fázi. První etapa začala o rok později a představovala dokončení vnitřního trhu a odstranění omezení pro další finanční integraci.

„Na Delorsovu zprávu navázala mezivládní konference, od níž se očekávalo vypracování právního a institucionálního rámce měnové unie včetně podmínek jejího dosažení. Tato konference zahájila činnost v prosinci 1990 a zakončena byla v prosinci 1991 uzavřením Smlouvy o Evropské unii, neoficiálně nazývané Maastrichtská smlouva. Slavnostně podepsána byla únorem 1992 a účinnost nabyla v listopadu 1993.“³²

Druhá etapa trvala od 1. 1. 1994 do 31. 12. 1998. V rámci této etapy byl založen Evropský měnový institut (EMI) ve Frankfurtu nad Mohanem, vytvoření podmínek pro zavedení jednotné měny euro, dosažení hospodářské konvergence mezi členskými zeměmi.

Třetí etapa byla ve znamení velkých změn a trvá od roku 1999 až dodnes. „K 31. prosinci 1998 byly neodvolatelně stanoveny přepočítací koeficienty mezi eurem a měnami účastnických členských zemí. 1. ledna 1999 bylo zavedeno euro a tzv. Eurosystem, složený z Evropské centrální banky (ECB) a národních centrálních bank členských zemí eurozóny, převzal odpovědnost za měnovou politiku v nové eurozóně. To byl začátek přechodného období, které trvalo tři roky a skončilo zavedením eurobankovek a euromincí, a stažením národních bankovek a mincí z oběhu.“³³ Do

---

³⁰ KLOUDOVA, J. *Evropská unie: historie a současnost ekonomického prostředí*. 1. vyd. Zlín : Univerzita Tomáše Bati, 2004. s. 81. ISBN 80-7318-222-X.

³¹ *Cesta k euru*. Lucemburk : Úřad pro úřední tisky Evropských společenství, 2009. s. 5. ISBN 978-92-79-11405-2.

³² *Maastrichtská smlouva* [online]. Praha : Národní koordinační skupina pro zavedení eura v České republice, 2010 [cit. 16. 11. 2010]. Dostupný z WWW: <http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xchg/euro/xsl/euro_maastricht.html>.

³³ *Cesta k euru*. Lucemburk : Úřad pro úřední tisky Evropských společenství, 2009. s. 8. ISBN 978-92-79-11405-2.

31. 12. 2001 bylo euro pouze v bezhotovostní podobě. K 1. 1. 2002 proběhla směna bankovek a mincí eura za národní měny členů Evropské měnové unie.

„Vznikem HMU a zavedením eura jako platidla byla sice formálně dovršena měnová integrace, ale fakticky tento proces stále pokračuje, protože tu jsou členské státy, které stojí zatím vně eurozóny. Ať už z důvodu, že nesplnily konvergenční kritéria, či ještě nebyly členy EU a na vstup se musí připravit (pre-ins), nebo mají výjimku ze smlouvy (opt-outs). Všechny státy, které se neúčastní třetí etapy, mají po splnění požadovaných podmínek možnost se do HMU kdykoliv začlenit.“³⁴

3.2 Postavení členských zemí EU vůči HMU

Účast v HMU je podmíněna plněním konvergenčních kritérií a tak jí současní a nově přistupující členové EU nemůžou považovat samozřejmost. Z tohoto důvodu se vytvořila kategorizace, která rozdělila členské země EU do tří skupin, dle jejich postavení vůči HMU:

1. Ins – tato skupina je tvořena členskými zeměmi HMU, jejíž součástí je 17 členských států, které přijaly společnou měnu.
2. Pre-Ins – součástí této skupiny jsou země, kterým bylo členství v HMU odloženo z důvodů nesplnění konvergenčních kritérií. Do této skupiny patří 7 států posledních dvou rozšíření EU a Švédsko, které splňuje konvergenční kritéria, ale v rámci referenda se rozhodlo neúčastnit se HMU.
3. Opt-outs – poslední skupinu tvoří země, které si vyjednaly trvalou výjimku, na jejímž základě se rozhodly neúčastnit se HMU. Do této skupiny patří Velká Británie a Dánsko.

3.3 Eurozóna

V rámci HMU existuje prostor zvaný Eurozóna. „Do Eurozóny patří státy Evropské unie, které přijaly společnou měnu euro. Mezi původními patnácti členy EU euro nebylo zavedeno ve Velké Británii, Dánsku a Švédsku. První dvě jmenované země si při vyjednávání Maastrichtské smlouvy prosadily trvalou výjimku na zavedení eura

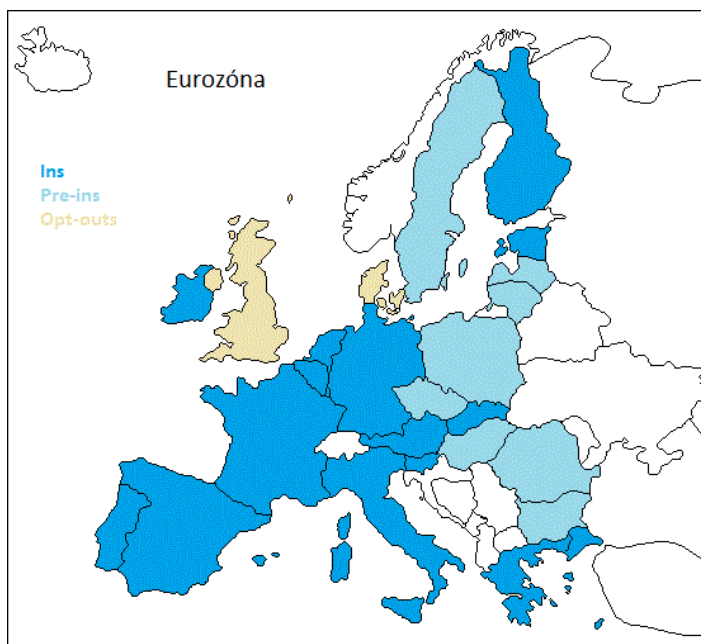
---

³⁴ SYCHRA, Z. *Jednotná evropská měna*. 1. vyd. Brno : Masarykova univerzita, 2009. s. 81. ISBN 978-80-210-5082-2.

(opt-out), která umožňuje neúčastnit se třetí fáze projektu hospodářské a měnové unie, tj. samotné zavedení eura.“³⁵

Od 1. ledna 2002 byly vyměněny národní měny ve 12 státech. Tato výměna se týkala Belgie, Finska, Francie, Irsko, Itálie, Lucemburska, Německo, Nizozemsko, Portugalsko, Rakousko, Řecko a Španělsko. K těmto státům se v roce 2007 přidalo Slovensko, roku 2008 Kypr a Malta, roku 2009 Slovensko a posledním státem, které přijalo 1. ledna 2011 jednotnou evropskou měnu je Estonsko.

Obrázek 1: Eurozóna³⁶

Dalších osm států Evropské unie se zavázalo k přijetí eura ve smlouvě o přistoupení k EU. Jedná se o Bulharsko, Českou republiku, Litvu, Lotyšsko, Maďarsko, Polsko, Rumunsko a Švédsko. Zavedení eura však není jednoduchý akt a v první řadě musí být splněna konvergenční kritéria.

Součástí eurozóny jsou také státy, které nejsou členy Evropské unie. Mezi ně patří Monako, San Marino a Vatikán, které mají měnovou dohodu s EU. Dále platí eurem zámořská území a departementy členských zemí, které jsou součástí Evropské unie a na které jsou aplikována její pravidla. Těmito státy jsou Guadeloupe, Francouzská Guyana, Martinik, Réunion, Azory, Madeira, Kanárské ostrovy

³⁵ Eurozóna [online]. Praha : Národní koordinační skupina pro zavedení eura v České republice, 2010 [cit. 30. 12. 2010]. Dostupný z WWW: <http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xchg/euro/xsl/euro_eurozona.html>.

³⁶ Vlastní zdroj.

a autonomní města Ceuta a Melilla v Africe. Jako svoji měnu mají euro i státy, které jí používají bez dohody s EU a těmi jsou Andora, Černá hora a Kosovo.

3.4 Konvergenční kritéria

„V Maastrichtské smlouvě se uvádí pět kritérií, jednak fiskálních, jednak měnových, které musí zúčastněné země splnit, aby se kvalifikovaly pro přechod k měnové unii. Hlavním smyslem konvergenčních kritérií je zabránit tomu, aby rozdílný vývoj v různých částech EU ohrožoval měnovou stabilitu potřebnou pro přechod k poslední etapě měnové unie. Mají tedy podněcovat sblížování ekonomik členských zemí a jejich hospodářských politik, mají umožnit sledování tohoto procesu a zajistit, že budou udrženy kursy jejich měn v nejužším rozpětí. Pouze tak budou členské země připraveny na přechod k měnové unii a bude zajištěno, že se tento program podaří realizovat.“³⁷

Konvergenční kritéria se rozdělují na fiskální a měnová kritéria. „Fiskální kritéria jsou dvě a jejich hlavním smyslem je udržet veřejné finance bez nadměrného schodku, aby nedošlo v případě vysoké míry vnitřního zadlužení k ohrožení cenové stability v dané zemi a tím i v celém Společenství.“³⁸ Mezi fiskální kritéria patří:

- „Kritérium vládního deficitu – Toto kritérium požaduje, aby poměr plánovaného nebo skutečného schodku veřejných financí k hrubému domácímu produktu nepřekročil referenční hodnotu 3 %. Výjimku představují situace, kdy uvedený poměr se výrazně snížil a přiblížil se referenční hodnotě, nebo překročení referenční hodnoty bylo pouze výjimečné, dočasné a nacházelo se blízko referenční hodnoty.“³⁹
- „Kritérium hrubého veřejného dluhu – Toto kritérium vyžaduje, aby poměr vládního dluhu k hrubému domácímu produktu nepřekračoval 60 % kromě případů, kdy se tento poměr snižuje a blíží uspokojivým tempem k referenční hodnotě.“⁴⁰

Zbývající tři měnová kritéria jsou:

---

³⁷ HAD, M., URBAN, L. *První pilíř Evropské unie*. 2. vyd. Praha : Ministerstvo zahraničních věcí ČR, 2000. s. 96. ISBN 80-85864-88-6.

³⁸ KLOUDOVÁ, J. *Evropská unie: historie a současnost ekonomického prostředí*. 1. vyd. Zlín : Univerzita Tomáše Bati, 2004. s. 82. ISBN 80-7318-222-X.

³⁹ *Vyhodnocení kritéria vládního deficitu* [online]. Praha : Národní koordinační skupina pro zavedení eura v České republice, 2011 [cit. 2. 1. 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xchg/euro/xsl/cr_euro_kriter_vlad_defic.html>.

⁴⁰ *Vyhodnocení kritéria veřejného dluhu* [online]. Praha : Národní koordinační skupina pro zavedení eura v České republice, 2011 [cit. 2. 1. 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xchg/euro/xsl/cr_euro_kriter_verej_dluh.html>.

- „Kritérium cenové stability – Kritérium vyžaduje, aby členský stát dosahoval dlouhodobě udržitelné cenové stability. Referenční hodnota cenové stability je získána jako dvanáctiměsíční průměr inflace ve třech členských zemích Evropské unie, které ve sledovaném období dosáhly nejnižší míry inflace, zvýšeným o 1,5 procentního bodu. Inflace se měří pomocí tzv. harmonizovaného indexu spotřebitelských cen (HICP).“⁴¹
- „Kritérium dlouhodobých úrokových sazeb – Kritérium požaduje, aby průměrná dlouhodobá nominální úroková sazba členského státu EU v průběhu jednoho roku před šetřením nepřekračovala o více než 2 procentní body průměrnou úrokovou sazbu tří členských států, které dosáhly nejlepších výsledků v oblasti cenové stability. Pro měření úrokových sazeb se používají výnosy desetiletých státních dluhopisů nebo srovnatelných cenných papírů.“⁴²
- „Kurzové konvergenční kritérium – Poslední kritérium vyžaduje zapojení měny minimálně po dobu dvou let do kurzového mechanismu ERM II. Během tohoto období by se kurz měl nalézat bez nadměrného pnutí v blízkosti centrální parity, která by neměla devalvovat.“⁴³

„Jako de facto šesté konvergenční kritérium, v tomto případě ovšem nikoli ekonomické, můžeme zahrnout nutnost právní konvergence, sloučení statutu národních centrálních bank se statuty Evropské centrální banky a Evropské systému centrálních bank.“⁴⁴

„Konvergenční kritéria jsou snadno kontrolovatelná a nutí členské země k opatrné fiskální a měnové politice. Jen tak lze totiž zaručit, že budou udrženy fixní směnné kursy, které mají být s přechodem k závěrečné etapě definitivně zafixovány a že se na tomto základě podaří měnovou unii uskutečnit.“⁴⁵

⁴¹ *Vyhodnocení kritéria cenové stability* [online]. Praha : Národní koordinační skupina pro zavedení eura v České republice, 2011 [cit. 2. 1. 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xchg/euro/xsl/cr_euro_kriter_cen_stabil.html>.

⁴² *Vyhodnocení kritéria dlouhodobých úrokových sazeb* [online]. Praha : Národní koordinační skupina pro zavedení eura v České republice, 2011 [cit. 2. 1. 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xchg/euro/xsl/cr_euro_kriter_urok_sazeb.html>.

⁴³ *Vyhodnocení kritéria stability měnového kurzu* [online]. Praha : Národní koordinační skupina pro zavedení eura v České republice, 2011 [cit. 2. 1. 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xchg/euro/xsl/cr_euro_kriter_stabil_men_kurzu.html>.

⁴⁴ SYCHRA, Z. *Jednotná evropská měna*. 1. vyd. Brno : Masarykova univerzita, 2009. s. 90. ISBN 978-80-210-5082-2.

⁴⁵ HAD, M., URBAN, L. *První pilíř Evropské unie*. 2. vyd. Praha : Ministerstvo zahraničních věcí ČR, 2000. s. 96. ISBN 80-85864-88-6.

3.5 Eurobankovky a euromince

Nejzásadnější změnou, kterou uskutečnilo zřízení HMU a dotkla se i obyvatel 12 států EU, byla směna národních bankovek a mincí za evropské bankovky a mince. Tato změna se udála k 1. lednu 2002, kdy se začalo platit evropskou měnou.

„Bankovky jednotné měny jsou vydávány v hodnotě – 5, 10, 20, 50, 100, 200 a 500 eur. Grafické řešení je návrhem rakouského výtvarníka Roberta Kaliny z Rakouské národní banky. Na jednotlivých bankovkách je postupně zobrazen vývoj architektonických slohů od antiky až do současnosti (antický sloh, románský sloh, gotika, renesance, baroko a rokoko, doba skla a železa, moderní architektura 20. století). Na bankovkách nebyly zobrazeny konkrétní historické památky, jde o reprezentativní výběr nejvýraznějších prvků příslušného slohu.“⁴⁶

Bankovky disponují řadou znaků. Na předních stranách bankovek jsou vyobrazeny okna nebo brány, které symbolizují ducha otevřenosti a spolupráce. Na zadní straně jsou mosty, které symbolizují spolupráci evropských národů a spolupráce Evropy a ostatního světa. Na bankovkách lze nalézt symboly Evropské unie, jimiž je dvanáct hvězd v kruhu a vlajka Evropské unie. Dále je na bankovkách označení Evropské centrální banky v pěti jazykových variantách BCE, ECB, EZB, EKT, EKP, které pokrývají všechny oficiální jazyky EU.

„Eurobankovky mají následujících osm ochranných prvků: pevný papír, vodoznak, hlubotisk, ochranný proužek, soutiskovou značku, fólii s hologramem, iridiscentní pruh a opticky proměnlivou barvu.“⁴⁷

„Sada euromincí se skládá z osmi různých nominálních hodnot. Dvě mince jsou eurové s hodnotami 1 a 2 euro, šest mincí je centových s hodnotami 1, 2, 5, 10, 20 a 50 centů. Euromince mají jednu stranu společnou (nazývanou též evropskou) a druhou stranu národní. Podle národní strany lze určit, ve které zemi byla mince vydána. Všechny euromince platí v celé eurozóně. Výroba a vydávání euromincí do oběhu spadá, na rozdíl od bankovek, do působnosti jednotlivých zemí, nikoli ECB.“⁴⁸

„Grafický symbol eura připomíná písmeno „E“ (€) s tím, že namísto střední, kratší čáry jsou dvě horizontální rovnoběžné čáry, jež protínají zbývající „tělo“

---

⁴⁶ *Euromince a eurobankovky* [online]. Praha : Odbor informování o evropských záležitostech (OEZ), 2011 [cit. 16. 1. 2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.euroskop.cz/325/sekce/euromince-a-eurobankovky/>>.

⁴⁷ *Ochranné prvky* [online]. Praha : Národní koordinační skupina pro zavedení eura v České republice, 2011 [cit. 16. 1. 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xchg/euro/xsl/euro_ochran_prvky.html>.

⁴⁸ *Euromince* [online]. Praha : Národní koordinační skupina pro zavedení eura v České republice, 2011 [cit. 16. 1. 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xchg/euro/xsl/euro_euromince.html>.

písmene. Symbol samotný je inspirován řeckým písmenem „epsilon“ s odkazem jednak na Řecko jako kolébku evropské civilizace a jednak na první písmeno slova „Evropa“. Dvě rovnoběžné střední čáry mají představovat stabilitu nové měny.⁴⁹ „Dne 21. dubna 1997 agentura pro aktualizace Mezinárodní organizace pro standardizace (ISO 4217) přidělila euru měnový kód EUR.“⁵⁰

3.6 Instituce hospodářské a měnové unie

V průběhu historie Evropské unie byla vytvořena řada institucí, jako je Evropský parlament, Evropská komise a další. V době, kdy se začala vytvářet měnová unie, bylo zapotřebí vybudovat další instituce, které svojí funkcí budou plně či částečně odpovídat za evropskou měnovou politiku. Těmito institucemi jsou Evropský systém centrálních bank (ESCB), Evropská centrální banka (ECB), Hospodářský a finanční výbor, Euroskupina a Rada EU (ECOFIN).

„Cílem těchto institucí je dokončení procesu budování vnitřního trhu, zajištění plné srovnatelnosti nákladů a cen v rámci Unie, posílení měnové stability a finanční síly Evropy.“⁵¹

3.6.1 Evropský systém centrálních bank

„ESCB nahradil v úvodu třetí etapy trvale Evropský měnový institut. ESCB je složen z Evropské centrální banky a centrální bank členských států. Hlavními cíli působení ESCB je udržování cenové stability, podpora hospodářské politiky a podpora účinné alokace zdrojů ve prospěch cílů a politik Společenství. ESCB má za úkoly definovat a provádět měnovou politiku Společenství, provádět jeho devizové operace, spravovat devizové rezervy a podporovat plynulé fungování platebních systémů. Mimoto má za úkol působit jako poradní instituce ve věcech měnové politiky, shromažďovat statistické informace a podporovat měnovou spolupráci v mezinárodním prostředí.“⁵²

---

⁴⁹ *Euromince a eurobankovky* [online]. Praha : Odbor informování o evropských záležitostech (OEZ), 2011 [cit. 16. 1. 2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.euroskop.cz/325/sekce/euromince-a-eurobankovky/>>.

⁵⁰ SEAR, S. *Euro: jak se vyrovnat s důsledky zavedení jednotné evropské měny*. Přel. J. Novotná. 1. vyd. Praha : Management Press, Ringier ČR, a. s., 1999. s. 44. ISBN 80-85943-86-7.

⁵¹ BAHR, CH. *Instituce hospodářské a měnové unie* [online]. 2008 [cit. 26. 1. 2011]. Dostupný z WWW: <http://circa.europa.eu/irc/opoce/fact_sheets/info/data/economic/institutions/article_7228_cs.htm>.

⁵² FIALA, P., PITROVÁ, M. *Evropská unie*. 2. vyd. Brno : Centrum pro studium demokracie a kultury, 2010. s. 574. ISBN 978-80-7325-223-6.

3.6.2 Evropská centrální banka

„ECB je právním subjektem zajišťující plnění úkolů ESCB vlastní činností nebo prostřednictvím národních centrálních bank. Je založena na dvou základních principech, které jsou vzájemně propojeny – na principu cenové stability a principu nezávislosti. Oba principy vyjadřují příklon k německému způsobu konstrukce a řízení centrálního bankovníctví. Cenová stabilita je primárním cílem, kterému jsou podřízeny všechny ostatní aktivity. Druhý princip vyjadřuje politickou nezávislost. Veškerá rozhodnutí jsou přijímána centrální bankou bez zásahů či ovlivňování politickými autoritami.“⁵³

ECB byla založena 1. června 1998 a 1. ledna 1999 zahájila svou činnost. Sídlo ECB je v německém Frankfurtu nad Mohanem. ECB disponuje třemi rozhodovacími tělesy, jimiž jsou Řídící rada, Výkonný výbor a Generální rada.

„Řídící rada je nejdůležitějším řídicím orgánem ECB. Skládá se z členů Výkonného výboru a guvernérů národních centrálních bank zemí eurozóny. Rada stanovuje hlavní směry a vydává rozhodnutí nezbytná k plnění úkolů svěřených ESCB. Formuluje měnovou politiku Společenství, včetně případných rozhodnutí týkajících se střednědobých měnových cílů, klíčových úrokových sazeb a vytváření měnových rezerv ECB, a vydává směrnice nezbytné k jejich provedení. Má výhradní právo schvalovat emise bankovek v rámci Společenství.

Výkonný výbor se skládá ze šesti členů – předsedy, místopředsedy a dalších čtyř členů. Úkolem výkonného výboru je praktické provádění měnové politiky v souladu s hlavními směry a rozhodnutími vydaných řídicí radou.

Třetím orgánem je Generální rada, složená z prezidenta viceprezidenta ECB a guvernérů centrálních bank všech členských států EU. Generální rada nemá žádné pravomoci v oblasti řízení měnové politiky, její funkce je spíše poradní a informativní.“⁵⁴

3.6.3 Ostatní instituce HMU

HMU má dvě hlavní instituce, které byly výše zmíněny. Dále však její chod doplňují další instituce, jejichž účast na HMU má různý charakter a disponují různými pravomocemi. Jedná se o Evropskou radu, Radu EU (ECOFIN), Euroskupinu, Evropskou komisi a Hospodářský a měnový výbor

⁵³ SYCHRA, Z. *Jednotná evropská měna*. 1. vyd. Brno : Masarykova univerzita, 2009. s. 141. ISBN 978-80-210-5082-2.

⁵⁴ SYCHRA, Z. *Jednotná evropská měna*. 1. vyd. Brno : Masarykova univerzita, 2009. s. 141. ISBN 978-80-210-5082-2.

„Na vrcholu institucionálního rámce EU stojí Evropská rada. V důsledku svého dohledu nad revizí primárního práva má zásadní význam pro konstituování a další rozvoj HMU. Hlavní možnost Evropské rady ve vztahu k HMU spočívají v její pravomoci iniciovat změny smluv, což může ovlivnit také nastavení a fungování HMU. Další významnou pravomocí Evropské rady je jmenování prezidenta ECB a ostatních členů jejího Výkonného výboru.“⁵⁵

„Rada EU (ECOFIN) je shromážděním ministrů hospodářství a financí všech členských států EU a rozhodovacím orgánem na evropské úrovni. Po konzultacích s ECB přijímá rozhodnutí, která se týkají politiky směnného kurzu eura vůči měnám mimo EU, při dodržování cíle cenové stability.“⁵⁶

„Eurokupina představuje zasedání ministrů hospodářství a financí eurozóny, kterému se původně říkalo Euro-11, avšak z důvodů postupného rozšiřování HMU dostalo v roce 1997 nový název – „Eurokupina“. Tento poradní a neformální orgán se schází pravidelně, aby projednal veškeré záležitosti související s bezproblémovým fungováním eurozóny a HMU. K účasti na těchto zasedáních bývá přizvána Komise, případně i ECB.“⁵⁷

Pozice Evropské komise není v procesu měnové politiky výrazná, avšak v této politice má svůj význam. „Důležitou roli hraje Komise ve dvou oblastech: poskytování informací a kontrolní funkci.“⁵⁸

Hospodářský a měnový výbor je poradním orgánem a je složen z pouhých šesti členů. Dva členové jsou jmenováni z Komise, další dva jmenuje ECB a poslední dva jmenují členské státy. Výbor představuje expertní skupinu, která poskytuje informace Radě a Komisi.

---

⁵⁵ SYCHRA, Z. *Jednotná evropská měna*. 1. vyd. Brno : Masarykova univerzita, 2009. s. 159. ISBN 978-80-210-5082-2.

⁵⁶ BAHR, CH. *Instituce hospodářské a měnové unie* [online]. 2008 [cit. 26. 1. 2011]. Dostupný z WWW: <http://circa.europa.eu/irc/opo/ce/fact_sheets/info/data/economic/institutions/article_7228_cs.htm>.

⁵⁷ BAHR, CH. *Instituce hospodářské a měnové unie* [online]. 2008 [cit. 26. 1. 2011]. Dostupný z WWW: <http://circa.europa.eu/irc/opo/ce/fact_sheets/info/data/economic/institutions/article_7228_cs.htm>.

⁵⁸ SYCHRA, Z. *Jednotná evropská měna*. 1. vyd. Brno : Masarykova univerzita, 2009. s. 169. ISBN 978-80-210-5082-2.

4 INTEGRACE ČR DO EU – MĚNOVÁ A HOSPODÁŘSKÁ POLITIKA

Česká republika je mladým státem a bez integrace do mezinárodních struktur jako je Evropská unie, by měla těžkou pozici nejen v oblasti ekonomiky, ale také například v oblasti vývoje politiky.

Evropská unie očekává od České republiky, že nahradí jednotnou evropskou měnou korunu českou. K tomuto aktu je již Česká republika zavázána, avšak není limitována datem, kdy by mělo být euro zavedeno. Vzhledem k pasivnímu vztahu české politiky k euru je vidina evropské měny v peněženkách českých občanů zatím v nedohlednu.

Česká republika přistoupila do Evropské unie v rámci východního rozšíření. Spolu s ní přistoupilo dalších devět států, které se zavázaly stejně jako ČR k zavedení eura. Z tabulky 1 je možné vysledovat, jak se dařilo státům východního rozšíření integrovat do měnové a hospodářské politiky EU. Účast států, přistoupivších v roce 2004 do EU, je v HMU je 50 %. Účast v kurzovém mechanismu ERM II je 70 %. Pouze tři státy nepřijaly euro a zároveň nejsou v ERM II. Jsou to ČR, Maďarsko a Polsko.

Tabulka 1: Státy východního rozšíření EU vůči Eurozóně⁵⁹

	Datum vstupu do eurozóny	ERM II
ČR	x	x
Estonsko	1. ledna 2011	28. června 2004
Kypr	1. ledna 2008	2. května 2005
Litva	x	28. června 2004
Lotyšsko	x	2. května 2005
Maďarsko	x	x
Malta	1. ledna 2008	2. května 2005
Polsko	x	x
Slovensko	1. ledna 2009	28. listopadu 2005
Slovinsko	1. ledna 2007	28. června 2004

Směrování do hospodářské a měnové unie můžeme rozdělit do čtyř etap. Předvstupní etapa, která představuje směrování do EU. I. etapa, která zahájila plnění konvergenčních kritérií. II. Etapa počítá se zapojením do kurzového mechanismu ERM II. III. etapa představuje již zapojení do oblasti jednotné měny.

⁵⁹ Vlastní zdroj.

4.1 Předvstupní etapa

„Integrace do EU je základním východiskem, jak se vyrovnat ve výkonnosti české ekonomiky s vyspělou tržní ekonomikou především západoevropských zemí a zároveň s nimi vytvářet podmínky pro další růst integrovaných ekonomik na principech, které jsou základním funkčním rysem EU: volný pohyb osob, zboží, služeb, a kapitálu, princip volného podnikání a perspektiva společné měny. V předvstupním procesu se ČR soustředovala především na strukturální a ekonomické reformy za současného rozvíjení své administrativní kapacity.“⁶⁰

Integrace ČR do EU neoficiálně začala již koncem 80. let minulého století, kdy byly navázány diplomatické styky mezi ČSSR a ES. V roce 1990 se stala ČSFR součástí programu PHARE, jenž byl vytvořen na podporu ekonomické restrukturalizace a politické změny. Ještě téhož roku byla podepsána Dohoda o obchodu, obchodní a hospodářské spolupráci mezi ČSFR, EHS a EURATOM. Oficiální začátek integrace ČR do EU nastal 1. února 1995, kdy vstoupila v platnost Evropská dohoda zakládající přidružení mezi ČR a Evropskými společenstvími a jejich členskými státy. Evropská dohoda vyjadřovala zájem ČR o členství v EU a podstoupení procedur, souvisejících se vstupem do Unie.

„Perspektiva členství se stala katalyzátorem aktivit státní správy ČR. S cílem posílení předvstupní strategie a umožnění nasměrování pomocí EU specifickým potřebám ČR, zpracovala EU v roce 1998 dokument Přístupové partnerství, na jehož základě ČR připravila svůj Národní program (NP) přípravy na členství v EU, který byl každoročně aktualizován. Od roku 2002 byl NP nahrazen Souhrnem zbývajících úkolů ČR pro vstup do EU.“⁶¹

„V souladu s doporučením Přístupového partnerství připravila vláda ČR spolu s EK v listopadu 1999 dokument Společné zhodnocení priorit hospodářské politiky ČR, který zahrnoval soubor střednědobých hospodářských politik, které jsou nutné k tomu, aby ČR pokročila v ekonomické transformaci a připravila se na vstup do EU. Od roku 2001 nahradil „Společné zhodnocení“ nový Předvstupní hospodářský program (PHP), který byl po schválení vládou předán k 1. 5. 2001 Evropské komisi. PHP byl v platnosti do doby vstupu ČR do EU a představoval komplexní přípravu ČR na účast v HMU s výhradou zavedení eura. Byl zaměřen na veřejné finance, ale i na strukturální reformy zajišťující růst konkurenceschopnosti české ekonomiky. Sledování a vyhodnocování

⁶⁰ *Integrace ČR do EU – měnová a hospodářská politika* [online]. Praha : Česká národní banka, 2011 [cit. 3. 2. 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.cnb.cz/cs/mezinarodni_vztahy/cr_eu_integrace/#I>.

⁶¹ *Integrace ČR do EU – měnová a hospodářská politika* [online]. Praha : Česká národní banka, 2011 [cit. 3. 2. 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.cnb.cz/cs/mezinarodni_vztahy/cr_eu_integrace/#I>.

úrovně veřejného deficitu a veřejného zadlužení na základě vícestranného fiskálního dohledu mělo přispět k minimalizaci fiskálních rizik. ČNB se v rámci PHP podílela na zpracování střednědobého makroekonomického rámce.⁶²

„Základními kritérii ke vstupu do EU jsou tzv. Kodaňská kritéria, která byla ustanovena na zasedání v Kodani 1993. Těmito kritérii jsou:⁶³

1. Stabilita institucí zaručující demokracii, právní stát, lidská práva, respekt vůči menšinám a jejich ochranu.
2. Existence fungujícího tržního hospodářství, schopnost vyrovnat se s konkurenčními tlaky a tržními silami v Unii.
3. Schopnost převzít závazky z titulu členství, komunitární závazky včetně plnění cílů politické, hospodářské a měnové unie.

Z třetího bodu Kodaňských kritérií vyplývá, že nové členské země se zavazují k připojení do HMU a přijetí jednotné evropské měny. Z tohoto závazku jasně plyne, že nově přistoupení členové nemohou žádat o trvalou výjimku (tzv. opt-out) na jeho zavedení.

„V polovině června roku 2003 rozhodli občané ČR ve všelidovém hlasování o vstupu do EU. K urnám se jich dostavilo 55,21 % a drtivá většina z nich, 77,33 %, řekla Evropské unii ANO.“⁶⁴ Dnes by již referendum nebylo zcela jednoznačné. Dle průzkumu vytvořeného společností Sanep by dnes pro vstup do EU hlasoval 42 % a proti 44,6 % (viz graf 1).

„Předvstupní proces byl ukončen na zasedání Evropské rady ve dnech 12. – 13. prosince 2002 v Kodani. Zde byly uzavřeny všechny vyjednávací kapitoly včetně přechodných období. Evropská rada rozhodla v souladu se stanoviskem Komise o přijetí 10 nových členských států k datu 1. 5. 2004. Tohoto data se Evropská unie rozrostla na společenství 25 členských států, mezi které patřila i ČR.“⁶⁵

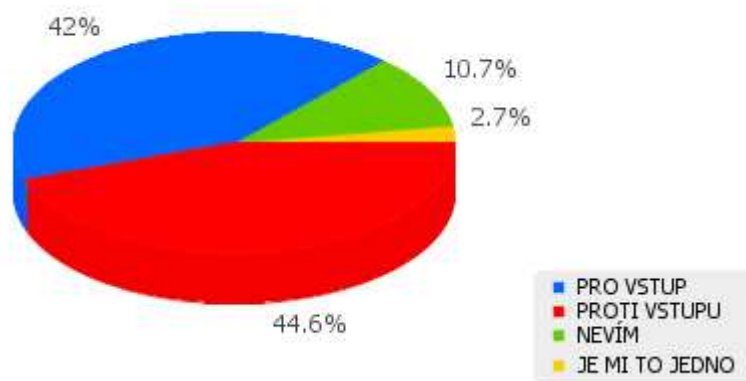
⁶² *Integrace ČR do EU – měnová a hospodářská politika* [online]. Praha : Česká národní banka, 2011 [cit. 3. 2. 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.cnb.cz/cs/mezinarodni_vztahy/cr_eu_integrace/#I>.

⁶³ PLCHOVÁ, B., LUKÁŠ, Z., HRADOVÁ, M. *Česká republika a Evropská unie*. 1. vyd. Praha : Oeconomica, 2005. s. 15. ISBN 80-245-042-9.

⁶⁴ *Referenda o vstupu do EU a statistika* [online]. Praha : Český statistický úřad [cit. 8. 4. 2011]. Dostupný z WWW: <[http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/vysledky_referend_a_statistika/\\$File/referenda.pdf](http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/vysledky_referend_a_statistika/$File/referenda.pdf)>.

⁶⁵ ZENKER, P. *Vstup ČR do EU* [online]. Praha : Odbor informování o evropských záležitostech (OEZ), 2011 [cit. 5. 2. 2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.euroskop.cz/803/sekce/vstup-cr-do-eu/>>.

Graf 1: Výsledky případného referenda o vstupu do EU v roce 2011⁶⁶

4.2 I. Etapa integrace

Vstupem do EU odstartovala ČR první etapu integrace do HMU. „Předvstupní hospodářský program byl nahrazen konvergenčním programem. Poslední aktualizovanou verzi konvergenčního programu schválila vláda 8. února 2010. Obsahem konvergenčního programu je plán vývoje veřejných financí dané země. Příprava země na vstup do eurozóny je pravidelně hodnocena v rámci Konvergenčních zpráv, které sledují míru plnění Maastrichtských kritérií a právní konvergence legislativy centrální banky se Statutem ESCB.“⁶⁷

První etapa trvá dodnes a v jejím rámci se sleduje plnění pěti konvergenčních kritérií:

1. kritérium cenové stability,
2. kritérium dlouhodobých úrokových sazeb,
3. kritérium veřejného deficitu,
4. kritérium hrubého veřejného dluhu,
5. kritérium stability kurzu měny a účasti v ERM II.

4.2.1 Kritérium cenové stability

Kritérium cenové stability vyžaduje, aby inflace ČR nebyla vyšší než dvanáctiměsíční průměr inflace ve třech členských zemích Evropské unie, které ve sledovaném období dosáhly nejnižší míry inflace, zvýšeným o 1,5 procentního bodu.

⁶⁶ *Evropská unie* [online]. Praha : SANEP, s. r. o., 2011 [cit. 5. 4. 2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.sanep.cz/sid=3e1c7e8b6f82577150724b13a347a6ba/pruzkumy/evropska-unie-2/>>.

⁶⁷ *Integrace ČR do EU – měnová a hospodářská politika* [online]. Praha : Česká národní banka, 2011 [cit. 4. 2. 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.cnb.cz/cs/mezinarodni_vztahy/cr_eu_integrace/#I>.

Tabulka 2: Kritérium cenové stability^{68, 69}

	2001	2002	2003	2004	2005
Míra inflace ČR	4,7	1,8	0,1	2,8	1,9
Průměr 3 zemí EU	1,6	1,1	1,2	0,7	1,0
Hodnota kritéria	3,1	2,6	2,7	2,2	2,5
	2006	2007	2008	2009	2010
Míra inflace ČR	2,5	2,8	6,3	1,0	1,5
Průměr 3 zemí EU	1,4	1,3	2,6	0,0	0,7
Hodnota kritéria	2,9	2,8	4,1	1,5	2,2

Kritérium cenové stability se až na pár výjimek daří ČR plnit. První výjimkou byl rok 2001, jehož míra inflace byla o 1,6 % vyšší než požadovaná hodnota kritéria. „Na výši inflace působil především nárůst vyplývající z deregulace cen nájemného, elektřiny a plynu, dopravy, pošt a telekomunikací, výrazně se zvýšily i ceny potravin.“⁷⁰

V dalších dvou letech inflace klesala a dařilo se plnit kritérium cenové stability. V roce 2002 dosahovala inflace 1,8 %, v roce 2003 se snížila na pouhých 0,1 %. „Příčinou tohoto velmi nízkého nárůstu cen bylo mezi jiným zastavení deregulace cen a pokles dovozních cen, ovlivněný výrazným posílením kurzu koruny.“⁷¹

V dalším roce, však inflace nabrala jiný směr a dosáhla hodnoty 2,8 %, která však převyšovala požadovanou hodnotu kritéria. Příčinou tohoto zvýšení bylo zvyšování cen zemědělských a průmyslových výrobců.

Rok 2005 zaznamenal v inflaci pokles na 1,9 %, jehož hlavní příčinou bylo výrazné snížení cen zemědělských výrobců.

„Průměrná meziroční míra inflace v roce 2006 dosáhla 2,5 %, což byla o 0,6 procentního bodu vyšší hodnota než v roce 2005. Na zrychlení se podílely především administrativně ovlivňované ceny, jež vzrostly o 7,8 % a dále i ceny potravin.“⁷²

Míra inflace po roce 2007, kdy zaznamenala hodnotu 2,8 %, se v následujícím roce výrazně zvýšila, a to na 6,3 %, což znamenalo nesplnění hodnoty kritéria cenové stability. „Vliv na toto zvýšení měl zejména nárůst regulovaného nájemného, cen služeb spojených s bydlením a cen energií. Vysoký dopad na míru inflace mělo také reformní opatření přijaté českou vládou. Zejména zvýšení snížené

⁶⁸ *Míra inflace* [online]. Praha : Český statistický úřad, 2011 [cit. 24. 2. 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/mira_inflace>.

⁶⁹ *Vyhodnocení plnění Maastrichtských Konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladění ČR s eurozónou* [online]. Praha : Národní koordinační skupina pro zavedení eura v České republice, 2010 [cit. 24. 2. 2011]. Dostupný z WWW: <http://zavedenieura.cz/cps/rde/xchg/euro/xsl/dokumenty_vyhodnoceni_maastr_kriter.html>.

⁷⁰ ČÁP, V. *Ročenka HN 2002*. 1. vyd. Praha : Economia, a. s., 2002. s. 98. ISBN 80-85378-40-X.

⁷¹ ČÁP, V. *Ročenka HN 2005*. 1. vyd. Praha : Economia, a. s., 2005. s. 27. ISBN 80-85378-23-X.

⁷² CZESANÝ, S., MACHÁČKOVÁ, L. *Ročenka HN 2007*. 1. vyd. Praha : Economia a. s., 2007. s. 42. ISBN 80-85378-25-6.

sazby DPH na 9 % u základních životních potřeb, zavedení ekologických daní, zvýšení spotřebních daní u cigaret a tabáků a v neposlední řadě také zavedení regulačních poplatků ve zdravotnictví, které podle ČSÚ přispěly každý měsíc k meziroční inflaci půl procentním bodem.⁷³

Roky 2009 a 2010 již byly stabilnější. V roce 2009 zaznamenala inflace 1,0 % a v roce 2010 1,5 %. „Rok 2009 byl ve znamení meziročně výrazně nižších cen energií i potravin v podmínkách globální recese, což se společně s propadem domácí ekonomiky projevilo ve značné deflaci. Ta vyvrcholila ve 2. čtvrtletí 2010, od té doby dochází k pozvolnému růstu cen, který je zapříčiněn jednak administrativními opatřeními (zvýšení obou sazeb DPH o 1 procentní bod a zvýšení spotřebních daní z tabákových výrobků, lihu a piva a pohonných hmot), jednak rostoucími cenami ropy, potravin a ve druhém čtvrtletí i meziročně slabším kurzem CZK/USD. Kritérium cenové stability plní ČR od září 2009.“⁷⁴

„Cenový vývoj ČR v letech 2011–2013 bude ovlivňován vedle standardních faktorů i nadále nezanedbatelným příspěvkem administrativních opatření. Hrozbou vyšší inflace bude především připravovaná reforma DPH. Kritérium cenové stability by však ze strany ČR mělo být pro roky 2011–2013 plněno, pokud nenastanou neočekávané jednorázové šoky. K udržitelnému plnění tohoto kritéria i v dalším období napomůže také nově nastavený inflační cíl ČNB. Je však žádoucí, aby v období rozhodném pro vyhodnocení kritéria (tj. období účasti v ERM II) nedocházelo k významným proinflačním úpravám nepřímých daní či jiným administrativním opatřením v oblasti spotřebitelských cen. Ty by totiž splnění kritéria znesnadňovaly.“⁷⁵

---

⁷³ PAVELKA, T., FASSMANN, M. *Vývoj míry inflace v roce 2008 a její prognóza na rok 2009* [online]. Praha : Českomoravská konfederace odborových svazů - Oddělení makroekonomických prognóz a analýz, 2008 [cit. 26. 2. 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.cmkos.cz/data/articles/down_1251.pdf>.

⁷⁴ *Vyhodnocení plnění Maastrichtských Konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladění ČR s eurozónou 2010* [online]. Praha : Národní koordinační skupina pro zavedení eura v České republice, 2010 [cit. 26. 2. 2011]. s. 9. Dostupný z WWW: <http://zavedenieura.cz/cps/rde/xbcr/euro/Vyhodnoceni_Maastricht_2010_pdf.pdf>.

⁷⁵ *Vyhodnocení plnění Maastrichtských Konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladění ČR s eurozónou 2010* [online]. Praha : Národní koordinační skupina pro zavedení eura v České republice, 2010 [cit. 26. 2. 2011]. s. 9. Dostupný z WWW: <http://zavedenieura.cz/cps/rde/xbcr/euro/Vyhodnoceni_Maastricht_2010_pdf.pdf>.

4.2.2 Kritérium dlouhodobých úrokových sazeb.

„Kritérium dlouhodobých úrokových sazeb vyžaduje od ČR, aby její průměrná dlouhodobá nominální úroková sazba v průběhu jednoho roku před šetřením nepřekračovala o více než 2 procentní body průměrnou úrokovou sazbu tří členských států, které dosáhly nejlepších výsledků v oblasti cenové stability.“⁷⁶

Tabulka 3: Kritérium dlouhodobých úrokových sazeb⁷⁷

	2001	2002	2003	2004	2005
ČR	6,31	4,88	4,12	4,75	3,51
Průměr 3 zemí EU	4,92	4,85	4,12	4,28	3,37
Hodnota kritéria	6,92	6,85	6,12	6,28	5,37
	2006	2007	2008	2009	2010
ČR	3,78	4,3	4,6	4,8	4,3
Průměr 3 zemí EU	4,24	4,4	4,2	3,9	4,5
Hodnota kritéria	6,24	6,4	6,2	5,9	6,5

Kritérium dlouhodobých úrokových sazeb se České republice daří dlouhodobě plnit a za posledních deset let nezaznamenala problémy s plněním tohoto kritéria. Od roku 2002 se daří plnit toto kritérium dokonce s rezervou minimálně 1 procentního bodu.

„Průměrná hodnota dlouhodobých úrokových sazeb pro konvergenční účely za rok 2010 byla na hodnotě 4,3 %. Úspěšná příprava vládních reforem, pozitivní výhled ratingových agentur (Standard & Poor's, Fitch) pro ČR a zájem rezidentů a nerezidentů o české státní dluhopisy (denominované v korunách i euru) přispějí pravděpodobně dále ke snižování průměrných výnosů v průměru na 3,7 %. Současně je očekáváno, že se výnosy českých státních dluhopisů budou nadále vyvíjet obdobným směrem jako výnosy Evropské unie, resp. německé výnosy státních dluhopisů, a že rozpětí mezi nimi nebude narůstat. Predikované zvyšování výnosů v roce 2011 by mělo být pozvolné a mělo by odrážet vývoj na finančních trzích a ožívování domácí ekonomiky. V letech 2011–2013 však nejsou identifikovány žádné významné podněty, které by přispívaly k vysokému růstu výnosů státních dluhopisů, pokud budou naplňovány záměry fiskální konsolidace. Vzhledem k těmto skutečnostem, předpokládané nízké a stabilní budoucí

⁷⁶ *Vyhodnocení kritéria dlouhodobých úrokových sazeb* [online]. Praha : Národní koordinační skupina pro zavedení eura v České republice, 2011 [cit. 26. 2. 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xchg/euro/xsl/cr_euro_kriter_urok_sazeb.html>.

⁷⁷ *Vyhodnocení plnění Maastrichtských Konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladění ČR s eurozónou* [online]. Praha : Národní koordinační skupina pro zavedení eura v České republice, 2010 [cit. 27. 2. 2011]. Dostupný z WWW: <http://zavedenieura.cz/cps/rde/xchg/euro/xsl/dokumenty_vyhodnoceni_maastr_kriter.html>.

domácí inflaci a mírně rostoucím hodnotám konvergenčního kritéria, které zohledňuje mimo jiné zvýšené riziko spojené s fiskální nedisciplinovaností některých zemí eurozóny a možné zvýšení inflačních tlaků reagujících na poskytnuté finanční stimuly a opatření podporující hospodářský růst v eurozóně, nejsou očekávány ani v budoucnu problémy ČR s plněním tohoto konvergenčního kritéria.⁷⁸

4.2.3 Kritérium vládního deficitu

Toto kritérium vyžaduje od ČR, aby poměr plánovaného nebo skutečného schodku veřejných financí k hrubému domácímu produktu nepřekročil referenční hodnotu 3 %.

Tabulka 4: Kritérium vládního deficitu⁷⁹

	2001	2002	2003	2004	2005
ČR	-5,9	-6,8	-12,5	-3,0	-3,6
Hodnota kritéria	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0
	2006	2007	2008	2009	2010
ČR	-2,6	-0,7	-2,7	-5,8	5,1*
Hodnota kritéria	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0

Kritérium vládního deficitu představuje dlouhodobě problém v plnění konvergenčních kritérií. Toto kritérium se dařilo naplňovat pouze v letech 2004, 2006, 2007 a 2008.

„S ČR byla v roce 2004 otevřena Procedura při nadměrném deficitu. Při zahájení této procedury Radou ECOFIN souhlasila ČR s tím, že do konce roku 2008 sníží vládní deficit důvěryhodným a udržitelným způsobem pod 3 % HDP. Fiskální vývoj potvrzuje, že pokles deficitu na nebo těsně pod 3 % HDP v letech 2004 a 2006 byl do značné míry důsledkem vyšších než očekávaných daňových příjmů. Příznivý fiskální výsledek roku 2007 vedl v červnu 2008 k ukončení procedury.“⁸⁰

⁷⁸ *Vyhodnocení plnění Maastrichtských Konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladění ČR s eurozónou 2010* [online]. Praha : Národní koordinační skupina pro zavedení eura v České republice, 2010 [cit. 26. 2. 2011]. s. 14. Dostupný z WWW: <http://zavedenieura.cz/cps/rde/xbcr/euro/Vyhodnoceni_Maastricht_2010_pdf.pdf>.

⁷⁹ *Vyhodnocení plnění Maastrichtských Konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladění ČR s eurozónou 2007* [online]. Praha : Národní koordinační skupina pro zavedení eura v České republice, 2010 [cit. 27. 2. 2011]. Dostupný z WWW: <http://zavedenieura.cz/cps/rde/xchg/euro/xsl/dokumenty_vyhodnoceni_maastr_kriter.html>.

⁸⁰ *Vyhodnocení plnění Maastrichtských Konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladění ČR s eurozónou 2007* [online]. Praha : Národní koordinační skupina pro zavedení eura v České republice, 2007 [cit. 26. 2. 2011]. s. 14. Dostupný z WWW: <http://zavedenieura.cz/cps/rde/xbcr/euro/Vyhodnoceni_Maastricht_2007_pdf.pdf>.

„V důsledku razantního zpomalení ekonomického růstu v roce 2008 a ekonomické recese v roce 2009 došlo po roce 2007 k významnému zhoršení deficitu, a to na 5,8 %. Vedle dosud nedořešených strukturálních problémů českých veřejných financí, čelil vládní sektor bezprecedentnímu výpadku daňových příjmů, a to jednak vlivem mimořádně nepříznivého hospodářského vývoje a jednak z titulu schválených legislativních změn zejména na příjmové straně veřejných rozpočtů. Tyto legislativní změny mimo jiné souvisely se snahou zmírnit dopady hospodářské recese. Současně došlo ke zvýšení výdajů spojených se zmírňováním dopadů hospodářské recese na ekonomické subjekty.“⁸¹ Vzhledem k předpokládanému nesplnění kritéria vládního deficitu za rok 2009, byla již na konci téhož roku zahájena podruhé Procedura při nadměrném deficitu.

„Návrh státního rozpočtu na rok 2011 a střednědobý výhled státního rozpočtu pro roky 2011–2013 předpokládají další postupné zlepšování salda vládního sektoru, a to až na 2,9 % HDP v roce 2013, což je v souladu s požadavky Procedury při nadměrném schodku. Vláda vzešlá z voleb na jaře 2010 tak zpřísnila proti údajům z Konvergenčního programu ČR z ledna 2010 fiskální cíle pro následující roky. Zároveň stanovila cíl vyrovnaného hospodaření sektoru vládních institucí v roce 2016, a to za předpokladu ekonomického růstu v uvažovaném období. Současné nastavení fiskální politiky je dáno vládou schválenými výdajovými rámci, nicméně pro roky 2012 a 2013 bude nutné přistoupit ke koncepčním strukturálním reformám, jež by měly být rozpracovány v roce 2011.“⁸²

Hospodaření země je možné sledovat také v ratingu vytvářeného mezinárodními agenturami. „Rating země je nástroj pro posouzení její důvěryhodnosti. Vypovídá o stupni rizikovosti podnikání v dané zemi pro zahraniční firmy a vyčísluje pravděpodobnost, s jakou hodnocená země dostojí svým závazkům.“⁸³ ČR dosáhla nejhoršího hodnocení v roce 1993. V dalších letech se však dařilo toto nelichotivé hodnocení zlepšovat. Od roku 2002 dodnes se rating ČR drží na jejím historickém maximu, a to A1 (Moody's). Příčinnou zvýšení ratingu byly především reformy spojené

---

⁸¹ *Vyhodnocení plnění Maastrichtských Konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladění ČR s eurozónou 2010* [online]. Praha : Národní koordinační skupina pro zavedení eura v České republice, 2010 [cit. 26. 2. 2011]. s. 10. Dostupný z WWW: <http://zavedenieura.cz/cps/rde/xbcr/euro/Vyhodnoceni_Maastricht_2010_pdf.pdf>.

⁸² *Vyhodnocení plnění Maastrichtských Konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladění ČR s eurozónou 2010* [online]. Praha : Národní koordinační skupina pro zavedení eura v České republice, 2010 [cit. 26. 2. 2011]. s. 11. Dostupný z WWW: <http://zavedenieura.cz/cps/rde/xbcr/euro/Vyhodnoceni_Maastricht_2010_pdf.pdf>.

⁸³ HUTLOVÁ, H. *Rating ČR* [online]. Praha : Praemio Primo s. r. o., 2007 [cit. 15. 4. 2011]. Dostupný z WWW: <<http://dumfinanci.cz/ekonomika/rating-cr>>.

se vstupem do EU. „ČR má v současnosti u Moody's hlavní rating na stupni A1 se stabilním výhledem. To ale předpokládá, že nová vláda prosadí snížení rozpočtového deficitu a další opatření, která slíbila voličům. Současná vláda slíbila, že sníží fiskální deficit, aby přežila takové krizi, jakou teď prochází Řecko.“⁸⁴ Stupeň A1 u agentury Moody's sdílí ČR se Slovenskem, Estonskem, Maltou, Izraelem a Koreou.

4.2.4 Kritérium hrubého veřejného dluhu

„Toto kritérium vyžaduje od ČR, aby poměr vládního dluhu k hrubému domácímu produktu nepřekračoval 60 % kromě případů, kdy se tento poměr snižuje a blíží uspokojivým tempem k referenční hodnotě.“⁸⁵

Tabulka 5: Kritérium hrubého veřejného dluhu⁸⁶

	2001	2002	2003	2004	2005
ČR	25,3	28,8	37,8	30,4	29,8
Hodnota kritéria	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0
	2006	2007	2008	2009	2010
ČR	29,6	29,0	30,0	35,3	39,6*
Hodnota kritéria	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0

„Vzhledem k nízké výchozí pozici dlouhodobě plní ČR kritérium veřejného dluhu. Hodnota veřejného dluhu se dlouhodobě pohybuje kolem 30 % HDP, což je významně pod referenční hodnotou tohoto kritéria.“⁸⁷

Výši veřejného dluhu významně ovlivňuje deficit veřejných rozpočtů, především deficit státního rozpočtu. „Skokové zvýšení veřejného dluhu v roce 2003 pramení ze započtení většiny nepřímých závazků vlády (vládních garancí) a ze začlenění České inkasní a České konsolidační agentury mezi vládní instituce. V následujících letech se podařilo stabilizovat podíl vládního dluhu na HDP, k čemuž významně přispěl rychlý

⁸⁴ WOLF, T. *Moody's: ČR musí pokračit s reformami, pokud chce vyšší rating* [online]. Praha : Economia, a.s., 2010 [cit. 15. 6. 2011]. Dostupný z WWW: <<http://zahranicni.ihned.cz/c1-47024520-moody-s-cr-musi-pokrocit-s-reformami-pokud-chce-vyssi-rating>>.

⁸⁵ *Vyhodnocení kritéria veřejného dluhu* [online]. Praha : Národní koordinační skupina pro zavedení eura v České republice, 2011 [cit. 2. 3. 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xchg/euro/xsl/cr_euro_kriter_verej_dluh.html>.

⁸⁶ *Vyhodnocení plnění Maastrichtských Konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladění ČR s eurozónou* [online]. Praha : Národní koordinační skupina pro zavedení eura v České republice, 2010 [cit. 27. 2. 2011]. Dostupný z WWW: <http://zavedenieura.cz/cps/rde/xchg/euro/xsl/dokumenty_vyhodnoceni_maastr_kriter.html>.

⁸⁷ *Vyhodnocení kritéria veřejného dluhu* [online]. Praha : Národní koordinační skupina pro zavedení eura v České republice, 2011 [cit. 2. 3. 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xchg/euro/xsl/cr_euro_kriter_verej_dluh.html>.

hospodářský růst.“⁸⁸ „Od roku 2009 však dochází k prudkému nárůstu úrovně dluhu, neboť výši dluhu ve velké míře ovlivňuje vývoj deficitu veřejných rozpočtů, kde největší zastoupení má výrazně zvýšený deficit státního rozpočtu.“⁸⁹

„Při daném nastavení fiskální politiky a předpokladech další konsolidace by měla úroveň dluhu dosáhnout svého maxima v roce 2013 na úrovni cca 43 % HDP a v následujících letech pozvolna klesat. Úroveň dluhu by mohla být pozitivně ovlivněna případnými privatizačními příjmy, jejich výše však bude pravděpodobně menší než v minulosti. Je tedy zřejmé, že období, kdy bylo kritérium vládního dluhu plněno s velkou rezervou, končí a bude třeba začít věnovat udržitelnosti jeho plnění do budoucna zvýšenou pozornost.“⁹⁰

„Při hodnocení tohoto kritéria je kladen důraz zejména na dlouhodobou udržitelnost veřejných financí. Udržitelné plnění kritéria veřejného dluhu v České republice vyžaduje adekvátně reagovat především na problém stárnutí populace. Předpokládaný demografický vývoj totiž naznačuje, že současný systém financování důchodového systému je dlouhodobě neudržitelný, protože v následujících desetiletích dojde k masivnímu nárůstu lidí v důchodovém věku (nyní je 20 % obyvatelstva starších 60 let, v roce 2050 to má být již 40 %). Nutnost provedení reformy penzijního systému v blízké době nevyplývá pouze z požadavku splnit jedno z Maastrichtských kritérií, ale především z důvodu udržitelnosti systému veřejných financí a v zájmu dlouhodobého ekonomického růstu České republiky.“⁹¹

---

⁸⁸ *Vyhodnocení kritéria veřejného dluhu* [online]. Praha : Národní koordinační skupina pro zavedení eura v České republice, 2011 [cit. 2. 3. 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xchg/euro/xsl/cr_euro_kriter_verej_dluh.html>.

⁸⁹ *Vyhodnocení plnění Maastrichtských Konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladění ČR s eurozónou 2010* [online]. Praha : Národní koordinační skupina pro zavedení eura v České republice, 2010 [cit. 26. 2. 2011], s. 11. Dostupný z WWW: <http://zavedenieura.cz/cps/rde/xbcr/euro/Vyhodnoceni_Maastricht_2010_pdf.pdf>.

⁹⁰ *Vyhodnocení plnění Maastrichtských Konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladění ČR s eurozónou 2010* [online]. Praha : Národní koordinační skupina pro zavedení eura v České republice, 2010 [cit. 26. 2. 2011], s. 11. Dostupný z WWW: <http://zavedenieura.cz/cps/rde/xbcr/euro/Vyhodnoceni_Maastricht_2010_pdf.pdf>.

⁹¹ *Vyhodnocení kritéria veřejného dluhu* [online]. Praha : Národní koordinační skupina pro zavedení eura v České republice, 2011 [cit. 2. 3. 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xchg/euro/xsl/cr_euro_kriter_verej_dluh.html>.

4.2.5 Kritérium stability kurzu měny a účasti v ERM II

Poslední kritérium vyžaduje zapojení měny minimálně po dobu dvou let do kurzového mechanismu ERM II. Během tohoto období by se kurz měl nalézat bez nadměrného pnutí v blízkosti centrální parity, která by neměla devalvovat.“⁹²

Graf 2: Kritérium stability kurzu měny⁹³

ČR svou korunu dosud do systému ERM II nezapojila. Z tohoto důvodu není stanovena centrální parita k euru, vůči níž by se sledovalo plnění kritéria.

„Pro plnění kritéria bude klíčové načasování vstupu do mechanismu ERM II a vhodné zvolení centrální parity. Hypotetická centrální parita CZK/EUR je pro účely tohoto hodnocení stability měnového kurzu stanovena jako průměrná hodnota kurzu v 1. čtvrtletí 2008, tedy čtvrtletí předcházející hypotetickému vstupu do ERM II na počátku 2. čtvrtletí 2008, který by umožňoval případné přijetí eura od 1. 1. 2011. Pomocí této parity (viz graf 2) lze teoreticky sledovat, zda by ČR kritérium stability měnového kurzu v daném časovém horizontu splňovala.

„Kurz koruny vůči euru má dlouhodobě tendenci k apreciaci. Trend posilování koruny však byl ve druhé polovině roku 2008 a na počátku roku následujícího přerušen významným oslabením, jež bylo dáno zhoršením sentimentu zahraničních investorů vůči středoevropskému regionu. Rozsah depreciace (o 23 %) mezi červencem 2008 a únorem 2009 naznačuje možná rizika v plnění kurzového kritéria. Od března 2009

⁹² Vyhodnocení kritéria stability měnového kurzu [online]. Praha : Národní koordinační skupina pro zavedení eura v České republice, 2011 [cit. 3. 3. 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xchg/euro/xsl/cr_euro_kriter_stabil_men_kurzu.html>.

⁹³ Vyhodnocení plnění Maastrichtských Konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladění ČR s eurozónou 2010 [online]. Praha : Národní koordinační skupina pro zavedení eura v České republice, 2010 [cit. 5. 3. 2011]. s. 13. Dostupný z WWW: <http://zavedenieura.cz/cps/rde/xbcr/euro/Vyhodnoceni_Maastricht_2010_pdf.pdf>.

koruna opět začala posilovat a v tomto trendu pokračuje i v průběhu roku 2010. Celkově je možné pozorovat, že výchyly kurzu mohou v turbulentních dobách přesáhnout stanovený rozsah fluktuace i při nastavení parity vycházejícím z aktuální hodnoty kurzu, tedy čtvrtletního průměru před hypotetickým vstupem do ERM II. Pro úspěšné plnění kritéria stability měnového kurzu do budoucna tak bude klíčové vhodné načasování vstupu do kurzového mechanismu ERM II, kterému by mělo předcházet především perspektivně stabilní situace v tuzemské ekonomice, na světových finančních trzích a investičních nálad vůči ČR i celému našemu regionu.⁹⁴

4.2.6 Plnění konvergenčních kritérií

„Členství v eurozóně od České republiky vyžaduje, stejně jako od dalších států Evropské unie nepoužívajícího euro, splnění konvergenčních kritérií známých též jako Maastrichtská kritéria.“⁹⁵

Tabulka 6: Plnění konvergenčních kritérií⁹⁶

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Míra inflace ČR	4,7	1,8	0,1	2,8	1,9	2,5	2,8	6,3	1,0	1,5
Průměr 3 zemí EU	1,6	1,1	1,2	0,7	1,0	1,4	1,3	2,6	0,0	0,7
Kritérium CS	3,1	2,6	2,7	2,2	2,5	2,9	2,8	4,1	1,5	2,2
ČR	6,31	4,88	4,12	4,75	3,51	3,78	4,3	4,6	4,8	4,3
Průměr 3 zemí EU	4,92	4,85	4,12	4,28	3,37	4,24	4,4	4,2	3,9	4,5
Kritérium DÚS	6,92	6,85	6,12	6,28	5,37	6,24	6,4	6,2	5,9	6,5
ČR	-5,9	-6,8	-12,5	-3,0	-3,6	-2,6	-0,7	-2,7	-5,8	5,1
Kritérium VD	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0
ČR	25,3	28,8	37,8	30,4	29,8	29,6	29,0	30,0	35,3	39,6
Kritérium HVD	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0
Splnění konv. kritérií	NE	NE	NE	NE	NE	ANO	ANO	NE	NE	NE
Vládní strana (*Úřednická vláda)	ČSSD	ČSSD	ČSSD	ČSSD	ČSSD	ČSSD/ ODS	ODS	ODS	ODS/ ÚV*	ÚV*/ ODS

Z tabulky 6 možné vysledovat, v kterých letech se dařilo nebo nedařilo plnit konvergenční kritéria. Dle zjištěných údajů je možné vysledovat, že plnění konvergenčních kritérií není pro ČR snadné. Splnit tato kritéria se podařilo pouze

⁹⁴ Vyhodnocení plnění Maastrichtských Konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladnosti ČR s eurozónou 2010 [online]. Praha : Národní koordinační skupina pro zavedení eura v České republice, 2010 [cit. 5. 3. 2011]. s. 13. Dostupný z WWW: <http://zavedenieura.cz/cps/rde/xbcr/euro/Vyhodnoceni_Maastricht_2010_pdf.pdf>.

⁹⁵ Podmínky přijetí eura [online]. Praha : Národní koordinační skupina pro zavedení eura v České republice, 2011 [cit. 2. 4. 2011]. Dostupný z WWW: <http://zavedenieura.cz/cps/rde/xchg/euro/xsl/cr_euro_podminky_prijeti.html>.

⁹⁶ Vlastní zdroj.

v letech 2006 a 2007. Největší komplikace tvořil vládní deficit, který v minulé dekádě zmařil možnost splnění kritérií v šesti letech. Druhou komplikací byla cenová stabilita, která ve třech letech překročila hodnotu kritéria. Kritérium dlouhodobých úrokových sazeb a kritérium hrubého veřejného dluhu se dařilo plnit po celou dekádu. Poslední kritérium stability kurzu měny se nesledovalo z důvodu neúčasti ČR v kurzovém mechanismu ERM II.

„Česká republika měla na to, aby zavedla evropskou měnu ještě před Slovenskou republikou.“⁹⁷ V letech 2006 a 2007 se podařilo splnit čtyři konvergenční kritéria. Páté kritérium, které představuje stabilitu měnového kurzu, se však nehodnotilo. Součástí tohoto kritéria je účast v ERM II, kterého se však ČR neúčastnila. V případě účasti ERM II by mohla za určitých podmínek zavést euro již v roce 2008.

Z tabulky 6 je možné také vysledovat, které vládní straně se dařilo či nedařilo plnit konvergenční kritéria. Za plnění konvergenčních kritérií v prvních letech jejich sledování odpovídala ČSSD, která byla u moci do srpna 2006. V letech vládnutí ČSSD se, až na poslední necelý rok jejich vlády, kritéria nedařila plnit. Největším problémem byl pro ČSSD vládní deficit, jenž se podařilo splnit pouze v roce 2004. Od září 2006 převzala vládu ODS. Již v roce 2006 se spolu s ČSSD zasloužili o první rok, kdy se podařilo splnit kritéria. Tento úspěch byl zopakován i v roce 2007. Do roku 2010 se kritéria již nedařila plnit. U vlády byla ODS vystřídána v dubnu 2009 úřednickou vládou, kterou po nových volbách nahradila opět ODS.

4.3 II. Etapa integrace

Stěžejním bodem této etapy je zapojení do mechanismu měnových kursů II (ERM II). „ERM II byl uveden v činnost 1. ledna 1999 a je nástupnickým režimem kurzového uspořádání ERM, který představoval hlavní pilíř Evropského měnového systému.“⁹⁸ „Kurzový mechanismus ERM II (Exchange Rate Mechanism) je mechanismus fixování zúčastněných měn na euro v rámci tzv. flukтуаčního pásma. Měna účastníků se v ERM II má stanovenou centrální paritu oproti euru a šíří flukтуаčního pásma pro pohyb devizového kurzu. V případě kurzových tlaků je setrvání

---

⁹⁷ SEDLÁČEK, T. *Přednáška Krize křížem krážem*. České Budějovice : Europe Direct, 8. 2. 2011.

⁹⁸ *Výkladový slovníček* [online]. Praha : Národní koordinační skupina pro zavedení eura v České republice, 2011 [cit. 6. 2. 2011]. Dostupný z WWW: <[http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xchg/euro/xsl/vyklad_slovník.html?PG=M#Mechanismus měnových kurzů II](http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xchg/euro/xsl/vyklad_slovník.html?PG=M#Mechanismus_měnových_kurzů_II)>.

kurzu v rámci fluktučního pásma bráněno jak národní centrální bankou, tak Evropskou centrální bankou (ECB).⁹⁹

„Základními charakteristickými rysy mechanismu ERM II jsou:¹⁰⁰

- Centrální parita a fluktuční pásmo měn zúčastněných zemí vůči euru jsou stanoveny na základě standardní procedury za účasti ministrů financí, ECB, guvernérů národních centrálních bank a Evropské komise.
- Standardní fluktuční pásmo je $\pm 15\%$, což nevylučuje možnost stanovení užšího pásma.
- Intervenční podpora ECB národní centrální bance (NCB) je automatická na hraně stanoveného pásma (tzv. marginal interventions). Případné intervence uvnitř pásma (tzv. intramarginal interventions) ECB nemusí, ale může, podpořit.
- ECB a NCB mají právo zdržet se intervencí v případě ohrožení cíle cenové stability.
- Změna centrální parity je prováděna na základě standardní procedury, kterou mají právo vyvolat jak ECB, tak členská země.

ČR do ERM II ještě nevstoupila. „Existuje několik dobrých důvodů, proč do ERM II nevstoupit příliš brzy. Podle teorie nedosažitelné trojice představuje zavedení pevného měnového kurzu ztrátu nástroje v podobě měnové politiky. Zejména pokud je míra inflace podstatně vyšší než míra inflace v eurozóně, přineslo by to s sebou velmi ráznou dezinflační politiku.“¹⁰¹

„ČNB zastává názor, že delší než minimálně vyžadované setrvání v ERM II se nejeví jako žádoucí a přínosné pro makroekonomickou stabilitu. Samotná účast v ERM II totiž nevede, na rozdíl od nezvratitelného zafixování kurzu v rámci měnové unie, k eliminaci rizika měnových turbulencí. ČR by se měla zapojit do mechanismu ERM II teprve po vytvoření předpokladů pro to, aby jí bylo umožněno v době vyhodnocování

---

⁹⁹ *Kurzový mechanismus ERM II a kurzové konvergenční kritérium* [online]. Praha : Česká národní banka, 2003 [cit. 6. 2. 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.cnb.cz/cs/menova_politika/zpravy_o_inflaci/2003/2003_cervenec/boxy_a_prilohy/mp_zpinflace_prilohy_c_03_cervenec_p1.html>.

¹⁰⁰ *Kurzový mechanismus ERM II a kurzové konvergenční kritérium* [online]. Praha : Národní koordinační skupina pro zavedení eura v České republice, 2003. s. 2 [cit. 6. 3. 2011]. Dostupný z WWW: <http://zavedenieura.cz/cps/rde/xbcr/euro/ermII_15_07_2003.pdf>.

¹⁰¹ BALDWIN, R., WYPLOSZ, CH. *Ekonomie evropské integrace*. Přel. D. Viktorová. 2. vyd. Praha : Grada Publishing, a. s., 2008. s. 360. ISBN 978-80-247-1807-1.

kurzového kritéria (po dvou letech od vstupu do ERM II) přijmout jednotnou měnu euro.¹⁰²

„V této etapě, po vstupu do ERM II, započne rovněž intenzivní fáze technických příprav na zavedení eura. Fáze technický příprav zahrnuje zejména tyto oblasti:¹⁰³

- Zabezpečení potřebného množství eurových bankovek a ražby mincí pro hotovostní oběh.
- Předzásobení ČNB a komerčních bank eurovým oběživem (tzv. frontloading).
- Zásobení maloobchody eurovým oběživem v rámci sekundárního předzásobení (tzv. subfrontloading).
- Aplikace pravidla o povinném duálním označování cen.
- Zajištění přípravy konverze bankomatů a automatů a jiných zařízení fungujících na mince nebo bankovky.
- Prohloubení komunikace s důrazem na ochranu spotřebitele.

4.4 III. Etapa integrace

Jak již bylo vícekrát zmíněno, tak zavedení jednotné evropské měny je pro ČR nutným aktem, který byl jednou z podmínek při vstupu ČR do EU. Tato třetí a poslední etapa integrace ČR do EU v oblasti měnové a hospodářské politiky představuje již samotný vstup do hospodářské a měnové unie.

Zavedení eura může být uskutečněno pouze pod podmínkou plnění konvergenčních kritérií a dvouletého setrvání v mechanismu měnových kurzů EMR II. V případě rozhodnutí o začlenění ČR do eurozóny existují tři scénáře zavedení eura:

1. Madridský scénář,
2. Velký třesk („Big Bang“),
3. Fáze postupného zrušení (Phasing-out).

„Madridský scénář zavedení hotovostního eura, přijatý v prosinci 1995 summitem Evropské rady v Madridu, byl použit všemi zakládajícími členy eurozóny. Vyznačuje se přechodným obdobím, během něhož euro obíhá pouze v bezhotovostní formě, společně s národními měnami používanými pro hotovostní i bezhotovostní

---

¹⁰² *Kurzový mechanismus ERM II a kurzové konvergenční kritérium* [online]. Praha : Národní koordinační skupina pro zavedení eura v České republice, 2003 [cit. 6. 3. 2011]. s. 9. Dostupný z WWW: <http://zavedenieura.cz/cps/rde/xbcr/euro/ermII_15_07_2003.pdf>.

¹⁰³ *Národní plán zavedení eura v České republice* [online]. Praha : Národní koordinační skupina pro zavedení eura v České republice, 2007 [cit. 6. 2. 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xbcr/euro/Narodni_plan_cast_I_verze_10-FV.pdf>.

placení.“¹⁰⁴ Přechodné období trvá nejvýše 3 roky a bezhotovostní transakce mohou být prováděny jak v euru, tak i v národní měně. Tento scénář poskytuje obyvatelům více času na seznámení s novou měnou a též čas na technickou přípravu. „Na druhé straně je nákladný pro bankovní a podnikatelský sektor, který musí řadu úkonů (např. fakturace a vedení účetnictví) provádět v dvojím ocenění.“¹⁰⁵

„Scénář velkého třesku je charakteristický tím, že požaduje zavedení hotovostního a bezhotovostního eura v jednom okamžiku. V tomto scénáři se proto neuplatňuje tříleté přechodné období, kterým se vyznačuje madridský scénář, jenž byl aplikován v zemích první vlny zavádění eura. Z hlediska výše nákladů se zavedení eura metodou velkého třesku jeví pro všechny ekonomické subjekty jako jednoznačně nejlevnější, na druhé straně klade vysoké nároky na koordinaci a všestrannou připravenost kandidátské země ještě před vlastním vstupem do eurozóny.“¹⁰⁶

„Stejně jako u scénáře velkého třesku se euro ve stejném okamžiku začne používat v hotovostním i bezhotovostním platebním styku. Ve vybraných oblastech (např. placení daní, fakturace malých podnikatelů, apod.) lze však po určitou dobu (maximálně jeden rok) používat původní národní měnu.“¹⁰⁷

„Národní koordinační skupina zpracovala a vládě předložila materiál Volba scénáře zavedení eura v České republice. Na základě provedených analýz a z nich plynoucího doporučení byla jednoznačně jako nejvhodnější a současně nejméně nákladná doporučena varianta jednorázového přechodu na euro, tzv. velkého třesku. Jako scénář zavedení eura v České republice vláda schválila variantu jednorázového komplexního přechodu na euro se současným zavedením bezhotovostního i hotovostního eura v jeden časový moment, a to usnesením č. 1200 ze dne 25. října 2006.“¹⁰⁸

Zavedení eura v ČR bude vypadat následovně. Euro bude zavedeno k jednomu datu v hotovostní a bezhotovostní formě. Od tohoto data bude zákonným platidlem euro

---

¹⁰⁴ *Výkladový slovníček* [online]. Praha : Národní koordinační skupina pro zavedení eura v České republice, 2011 [cit. 8. 3. 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xchg/euro/xsl/vyklad_slovník.html?PG=M>.

¹⁰⁵ *Výkladový slovníček* [online]. Praha : Národní koordinační skupina pro zavedení eura v České republice, 2011 [cit. 8. 3. 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xchg/euro/xsl/vyklad_slovník.html?PG=M>.

¹⁰⁶ *Výkladový slovníček* [online]. Praha : Národní koordinační skupina pro zavedení eura v České republice, 2011 [cit. 8. 3. 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xchg/euro/xsl/vyklad_slovník.html?PG=V>.

¹⁰⁷ *Scénáře přijetí eura* [online]. Praha : Česká agentura na podporu obchodu, 2008 [cit. 9. 3. 2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/zavedeni-eura-v-cr/scenare-prijeti-eura/1001759/51181/>>.

¹⁰⁸ *Národní plán zavedení eura v České republice* [online]. Praha : Národní koordinační skupina pro zavedení eura v České republice, 2007 [cit. 8. 3. 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xbcr/euro/Narodni_plan_cast_I_verze_10-FV_pdf.pdf>.

a česká měna bude postupně stahována z oběhu. Bezhotovostní oběh bude již ode dne zavedení eura prováděn výlučně v euru. V hotovostním oběhu bude po dobu dvou týdnů od zavedení eura možné platit stále ještě českými bankovkami a mincemi. V případě platby vyšší hodnotou, než je hodnota nákupu, bude zákazníkům vráceno pouze euro. Výpočet vrácené hodnoty v euru bude možné pouze s přepočítávacím koeficientem, který stanoví Rada EU. Přepočítávací koeficient bude využíván při přepočítávání české měny na evropskou ve všech oblastech.

Svou úlohu v zavádění eura hraje také Česká národní banka. ČNB již při vstupování do EU poukazovala na fakt, že je nejprve nutné přijmout potřebné strukturální reformy a až poté může být euro zavedeno. Její současný postoj k euru je skeptický. Přijetí eura je dle ČNB v nejbližších letech nereálný. Nejen proto, že nejsou plněna maastrichtská kritéria, ale přibýly i další důvody, jež prohlubují skepsi ohledně jednotné měny a které nebyly před rokem 2009 známy. Tento postoj k euru posílily i dluhové krize Řecka, Irska a dnes již i Portugalska.

„Z poslední aktualizované verze konvergenčního programu lze vysledovat návrh kroků na snížení deficitu veřejných rozpočtů ke třem procentům HDP v roce 2012 nebo 2014. Plánované snížení deficitu by umožňovalo přijetí eura v roce 2016 nebo 2017.“¹⁰⁹ Přes tyto údaje však i toto datum není jisté. Obzvláště po vyjádření současného předsedy vlády Petra Nečase: „S přistoupením k euru lze počítat teprve tehdy, kdy sami splníme Maastrichtská kritéria a současně dojde ke stabilizaci eurozóny. A bude také platit, že náklady na přistoupení k euru budou nižší než náklady na udržení samostatné měny.“¹¹⁰

---

¹⁰⁹ *Vláda schválila konvergenční program i s návrhy úspor* [online]. Praha : MEDIACOP, s. r. o., 2010. Dostupný z WWW: <http://www.tyden.cz/rubriky/byznys/cesko/vlada-schvalila-konvergenčni-program-i-s-navrhy-uspor_158121.html>.

¹¹⁰ FUK, L. *Nečas: Přijmeme euro, až to bude výhodné* [online]. Brno : Active Solutions s. r. o., 2011, poslední aktualizace 14. 01. 2011 [cit. 5. 4. 2011] Dostupný z WWW: <<http://ekonomika.eurozpravy.cz/ceska-republika/21231-necas-euro-lze-prijmout-az-tehdy-kdy-to-bude-vyhodne/>>.

5 POTENCIÁLNÍ DOPADY ZAVEDENÍ EURA

Zřízení Hospodářské a měnové unie bylo významným krokem k prohloubení evropské integrace. Hospodářská a měnová unie přinesla řadu změn, kterým se přizpůsobovala řada oblastí, včetně občanů, dnes již 17 států. Tyto změny přinesly různé dopady na dané oblasti a občany. V následujících letech by se měla stát členem eurozóny i Česká republika a jistě se bude zabývat těmito záležitostmi.

5.1 Ekonomické dopady pro stát

„HMU přinese prohloubení dosavadní ekonomické integrace a odstranění dalších překážek pro volný pohyb čtyř svobod v rámci dalšího zefektivnění společného trhu. HMU má představovat také úsporu transakčních nákladů, vyplývajících z existence několika měn na území společného trhu. Eliminují se výkyvy měnových kurzů a z nich vyplývající nejistota. Vytvoření společné měny podle jejich příznivců zvýší cenovou transparentnost a zajistí vyšší kredibilitu společnému trhu.

„Dalšími předkládanými argumenty ve prospěch HMU jsou dosažení cenové stability, snížení inflace a stimulace ekonomického růstu v důsledku zvýšení výměny zboží, kapitálu a investic. Odstraní se reálně hospodářské deformace, podmíněné spekulativními útoky. S tím je spojena argumentace, že bez společné měny nemohou členské státy dosáhnout skutečných plných výhod z realizace společného trhu, protože výkyvy silně ovlivňují jejich konkurenční pozici uvnitř EU.“¹¹¹

„Kritika spojená se vstupem do HMU vyplývá především z jejího vztahu k tzv. optimální měnové oblasti. Teorie optimální měnové oblasti identifikuje kritéria, která jsou nezbytná pro vytvoření oblasti společné měny, v níž přínosy spojené s její existencí převáží nad náklady. Vstupem do měnové unie ztrácí stát dva hlavní nástroje – měnový kurs a úrokovou míru. Je ovšem sporné, zda ekonomická integrace ve Společenství dosáhla takového stupně, aby jiné nástroje jako jsou mobilita kapitálu, mobilita pracovní síly a mzdová flexibilita, dokázaly tuto ztrátu nahradit.“¹¹²

„Stát se v rámci HMU vzdává nejen kontroly nad měnovou politikou, ale také i nemalého finančního bohatství. Do dohod o euru byl zabudován explicitní přerozdělovací mechanismus týkající se redistribuce výnosů spojených s vydáváním peněz. Národní centrální banka také ovšem postoupí Evropské centrální bance svá

¹¹¹ SYCHRA, Z. *Jednotná evropská měna*. 1. vyd. Brno : Masarykova univerzita, 2009. s. 22. ISBN 978-80-210-5082-2.

¹¹² SYCHRA, Z. *Jednotná evropská měna*. 1. vyd. Brno : Masarykova univerzita, 2009. s. 23. ISBN 978-80-210-5082-2.

aktiva (vládní dluhopisy a devizové rezervy) držena proti penězům vydaným do oběhu. Výnosy z těchto aktiv se tímto stávají předmětem mezinárodního přerozdělování.¹¹³

5.2 Ekonomické dopady pro podnikatele

Česká ekonomika je především exportní. „V roce 2009 šlo 69,6 % z HDP na export. V roce 2008 bylo vyvezeno dokonce 80,1 %.“¹¹⁴ „Z toho je export orientován především do zemí EU a v míře 85,9 %.“¹¹⁵

„V případě obchodování v rámci eurozóny dochází ke snížení transakčních nákladů. Samotné náklady na konverzi měn, při financování operací na běžném účtu platební bilance mohou podle odhadu Evropské komise činit až 0,35 % z hodnoty operací. Již možnost pracovat s eurem namísto 17 měn přináší českým podnikům určité úspory. Další úspora transakčních nákladů po přijetí eura by jim pomohla vyrovnat konkurenční podmínky s podniky dnešních zemí eurozóny.“¹¹⁶

„Obchoduje-li firma se zahraničím, musí ve svém finančním plánování a rozhodování zvažovat dopady změn měnového kurzu. Čím delší je plánovací horizont, tím více nepředvídatelné výkyvy měnového kurzu zatěžují hodnověrnost současných rozhodnutí a staví podniky před nemalá rizika.“¹¹⁷

„Dále lze uvést úrokové sazby. Česká republika má již delší dobu nízké úrokové sazby, nicméně sazby nabízené podnikům komerčními bankami jsou vyšší než v eurozóně, takže prostor pro jejich snížení existuje. Nízké výpůjční sazby představují významný prorůstový faktor při ekonomickém dohánění vyspělých zemí.“¹¹⁸

„Zavádění eura se však v podnikovém sektoru neobejde bez vynaložení jednorázových nákladů. Tyto náklady souvisejí např. s nutností vyčlenit dostatečné prostředky na úpravu informačních systémů, na přecenění zboží, na proškolení zaměstnanců a na mnoho dalších úkonů. Zvýšené náklady přinese obchodníkům duální označování cen. Tyto náklady si každý podnik bude hradit z vlastních zdrojů. Jedná se

---

¹¹³ MACH, P. *Úskalí evropské integrace*. 2. vyd. Praha : Centrum pro ekonomiku a politiku, 2003. s. 31. ISBN 80-86547-16-7.

¹¹⁴ *Vývoz vyjádřený jako procento z HDP* [online]. Praha : Google, 2011 [cit. 2. 4. 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.google.com/publicdata?ds=wb-wdi&met=ne_exp_gnfs_zs&idim=country:CZE&dl=cs&hl=cs&q=hdp+export>.

¹¹⁵ *Exportní strategie ČR* [online]. Praha : Česká agentura na podporu obchodu, 2011 [cit. 2. 4. 2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.businessinfo.cz/cz/rubrika/exportni-strategie-cr/1001404/>>.

¹¹⁶ JANÁČKOVÁ, S. *Svazující integrace*. 1. vyd. Praha : Centrum pro ekonomiku a politiku, 2005. s. 42. ISBN 80-86547-47-7.

¹¹⁷ *Výhody pro podnikatele* [online]. Praha : Národní koordinační skupina pro zavedení eura v České republice, 2011 [cit. 22. 3. 2011]. Dostupný z WWW: <http://zavedenieura.cz/cps/rde/xchg/euro/xsl/cr_euro_podnikatel.html>.

¹¹⁸ *Výhody pro podnikatele* [online]. Praha : Národní koordinační skupina pro zavedení eura v České republice, 2011 [cit. 22. 3. 2011]. Dostupný z WWW: <http://zavedenieura.cz/cps/rde/xchg/euro/xsl/cr_euro_podnikatel.html>.

však vesměs o jednorázové náklady, zatímco příležitosti dané používáním eura budou trvalé.“¹¹⁹

5.3 *Ekonomické dopady pro občany*

„Vstup do HMU pocítí také občané. Na cestách do zahraničí v rámci eurozóny nebudou muset měnit peníze. To představuje úsporu času při hledání směnárny s nejvýhodnějším kurzem, ale i úsporu za poplatky při výměně peněz. Dále odpadne riziko, že v cizí zemi budou občané napáleni podvodníky, kteří jim vnutí falešné peníze. Nákupy v zahraničí budou transparentnější a lidé se budou snadněji a rychleji orientovat v cenách. Jednotná měna umožňuje jednoduché porovnání ceny za konkrétní zboží doma a v zahraničí, protože bude vyjádřena ve stejné měnové jednotce. Snazší porovnatelnost cen zvyšuje konkurenční tlak, což spotřebitelům přináší dlouhodobé výhody ve formě nižších cen, vyšší kvality a pestřejší nabídky zboží a služeb. Evropská centrální banka udržuje inflaci na nízké úrovni, což se odráží v nízkých hladinách úrokových sazeb. Lidé tak mohou mít relativně snadný a levný přístup k půjčkám, pokud se ovšem jen v rozumné míře zadlužují.“¹²⁰ „HMU by měla přinést i stabilní ceny s mírou inflace nepřevyšující 2 % ročně. Trvalé úsilí o nízkou inflaci vytváří pojistku proti znehodnocování kupní síly mezd a úspor.“¹²¹

„Při zavedení hotovostního eura v roce 2002 reputaci eura v některých zemích výrazně poškodil jev tzv. vnímané inflace. Tímto pojmem se označuje situace, kdy u některých skupin obyvatel vznikl pocit, že přechod na placení eurem vyvolal podstatné zvýšení cen, ačkoliv statistické údaje o vývoji cenové hladiny tyto domněnky vesměs nepotvrzovaly. Ve skutečnosti docházelo k nárůstu cen jen některých položek, zejména v sektoru služeb. Zkušenosti Slovenska se zavedením eura navíc ukazují, že pokud se uvedené problematice věnuje dostatečné úsilí, k jevu vnímané inflace nemusí vůbec dojít. Národní plán zavedení eura v ČR počítá s řadou opatření, která by měla

---

¹¹⁹ *Přínosy a náklady eura pro podnikatele* [online]. Praha : Národní koordinační skupina pro zavedení eura v České republice, 2011 [cit. 24. 3. 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xchg/euro/xsl/podnikatele_1133.html>.

¹²⁰ *Výhody pro občany a spotřebitele* [online]. Praha : Národní koordinační skupina pro zavedení eura v České republice, 2011 [cit. 24. 3. 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xchg/euro/xsl/cr_euro_spotrebitelem.html>.

¹²¹ *Přínosy a náklady eura pro spotřebitele* [online]. Praha : Národní koordinační skupina pro zavedení eura v České republice, 2011 [cit. 24. 3. 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xchg/euro/xsl/spotrebitelem_1227.html>.

čelit riziku vnímané inflace. Mezi ně patří duální označování cen, Monitoring cenového vývoje, etický kodex obchodníků.“¹²²

Přestože je jednotná měna pro občany spíše přínosná, tak jejich postoj k euru je negativní. „Přijetí eura, a tedy vstup ČR do eurozóny, v období března 2011 odmítá 73,7 % dotázaných. Tento postoj většiny české veřejnosti může být ovlivněn problémy, kterým musela a musí eurozóna čelit v souvislosti s hospodářskou krizí či velmi špatnou situací některých členských států.“¹²³

---

¹²² *Přínosy a náklady eura pro spotřebitele* [online]. Praha : Národní koordinační skupina pro zavedení eura v České republice, 2011 [cit. 24. 3. 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xchg/euro/xsl/spotrebitele_1227.html>.

¹²³ *Evropská unie* [online]. Praha : SANEP s. r. o., 2011 [cit. 5. 4. 2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.sanep.cz/sid=3e1c7e8b6f82577150724b13a347a6ba/pruzkumy/evropska-unie-2/>>.

ZÁVĚR

Bakalářská práce se věnuje integraci České republiky do Evropské unie v oblasti měnové a hospodářské politiky. Evropská unie z určitého pohledu představuje integrační uskupení, které spojuje 27 evropských států. Tyto státy integrují své politiky v jeden vyšší celek. V průběhu svého působení se EU (Evropské společenství) rozrostla nejen v počtu členů, ale také v rozsahu své působnosti. Poslední prohloubení v integraci evropských států byla hospodářská a měnová unie.

Česká republika se vstoupením do Evropské unie zavázala k účasti v hospodářské a měnové unii. Hospodářská a měnová unie představuje sdružení 17 států, kteří jsou součástí Evropské unie. Tyto státy přesunuly svou měnovou politiku do rukou evropských institucí. Jednotná evropská měna plně nahrazuje národní měnu, a to jak při bezhotovostních platbách, tak i v případě hotovostních plateb. Pro hotovostní platby byly zhotoveny eurobankovky a euromince. Státy, které se staly a chtějí stát členy hospodářské a měnové unie musely splnit konvergenční kritéria.

Česká republika se v roce 2004 stala členem Evropské unie. Spolu s ní přistoupilo dalších devět států. Tyto státy sdílely závazek v podobě přijetí jednotné evropské měny. Tento závazek se podařilo splnit polovině z nich. Dalším dvěma státům se podařilo alespoň vstoupit do mechanismu směnných kurzů II (ERM II). Zbylé tři státy však těchto cílů nedosáhly. Mezi tyto státy patří Maďarsko, Polsko a Česká republika. Přestože Česká republika je v proceduře pozadu, tak se zavedení eura v případě setrvání v Evropské unii nevyhne. Integraci České republiky do Evropské unie v oblasti měnové a hospodářské politiky lze rozdělit do čtyř etap.

Počáteční etapou integrace do měnové a hospodářské politiky Evropské unie byla tzv. předvstupní etapa. Tato etapa znamenala především navazování diplomatických vztahů a následné strukturální a ekonomické reformy za současného rozvíjení administrativní kapacity. Vrcholem této etapy byl vstup České republiky do Evropské unie, který byl schválen občany v referendu 77,33 %. Dnes by již tato etapa nemusela být naplněna. Z průzkumu vytvořeného společností Sanep vyplývá, že více lidí by hlasovalo proti vstupu (44,6 %).

První etapa byla odstartována vstupem do Evropské unie a trvá dodnes. V rámci této etapy začalo plnění konvergenčních kritérií. Z celkového počtu pěti konvergenčních kritérií se daří plnit pouhá dvě, a to kritérium dlouhodobých úrokových sazeb a kritérium hrubého veřejného dluhu. Úrokovým sazbám je do budoucna předpovídan stabilní vývoj a tato oblast by neměla představovat problémy. Kritérium hrubého

veřejného dluhu by také nemělo činit větší problémy. Dle předpovědí by měl dluh růst až na 43 %, ale v dalších letech by měl již pozvolna klesat.

Problémové jsou však kritéria cenové stability a vládního deficitu. Kritérium cenové stability se nedařilo plnit v letech 2001, 2004 a 2008. Příčinami nesplnění kritéria byly deregulace cen nájemného v roce 2001, v roce 2004 zvyšování cen zemědělských a průmyslových výrobců a v roce 2008 zvýšení cen služeb spojených s bydlením, cen energií, nárůst regulovaného nájemného, zvýšení snížené sazby DPH a zavedení regulačních poplatků ve zdravotnictví. Kritérium cenové stability by mělo být v následujících letech plněno. Avšak nelze vyloučit ovlivnění standardních faktorů a administrativních opatření jako je například zvyšování DPH. Kritérium vládního deficitu představuje největší problém. Toto kritérium se nedařilo plnit v letech 2001 až 2003, 2005, 2009 a 2010. V rámci tohoto kritéria byla dvakrát otevřena Procedura při nadměrném deficitu. Poslední kritérium stability kurzu měny a účasti v ERM II ještě není hodnoceno, protože Česká republika nevstoupila do kurzového mechanismu ERM II.

Za výsledky plnění konvergenčních kritérií je odpovědná vláda. ČSSD můžeme přičíst vinu za nezavedení eura v roce 2008. V roce 2006 a 2007 se kritéria podařila splnit a kdyby se zafixovala česká koruna v ERM II, tak mohlo být v roce 2008 euro přijato. ODS byla v plnění mírně úspěšnější, přesto se však problémům nevyhnula. ČSSD se však dařilo snižovat veřejný dluh a naopak s příchodem vlády ODS dluh pomalu začal růst.

Druhá etapa v České republice ještě nezačala. Tato etapa zahrnuje zapojení do kurzového mechanismu ERM II po dobu minimálně dvou let a fáze intenzivních technických příprav na zavedení eura. V rámci ERM II bude stanovena centrální parita, kolem níž bude flukuační pásmo ve výši +/- 15 %. Na základě doporučení České národní banky zavedení ERM II v České republice nebylo uskutečněno. Účast v ERM II se dle ČNB nejeví jako žádoucí a přínosné pro makroekonomickou stabilitu. ČR by se měla zapojit do mechanismu ERM II teprve po vytvoření předpokladů pro to, aby jí bylo umožněno přijmutí eura. ČNB nevidí ERM II jako měnový nástroj, ale jako povinnost, kterou se musí projít. Tento názor možná pomohl stabilizovat českou ekonomiku, ale také neumožnil v roce 2008 přijmout euro.

Třetí etapa již představuje samotné přijetí jednotné evropské měny. Zavedení jednotné měny se v ČR uskuteční dle scénáře velkého třesku. Scénář velkého třesku je charakteristický tím, že zavedení hotovostního a bezhotovostního eura se uskuteční v jednom okamžiku. Dle naposled aktualizovaného konvergenčního programu by se tato

etapa měla odehrát v roce 2016 nebo 2017. Toto datum přejetí eura však není jisté. Obzvláště vzhledem k postoji současné vlády, který prezentoval její předseda slovy, že zavedení eura v ČR proběhne až tehdy, kdy bude ČR na to připravena a eurozóna bude stabilizovaná. Vládu nemůžou k tomuto kroku tlačit ani voliči, z nichž 73,7 % si zavedení eura nepřeje. Příčinou nezájmu o euro jsou potíže Řecka a dalších států Evropské unie, nacházejících se ve vážných problémech. Odborníci se shodují spíše na roce 2020.

Zavedení jednotné evropské měny v Evropě je významným integračním krokem pro celou Evropskou unii. Česká republika musí euro dřív či později též přijmout. Současný stav plnění konvergenčních kritérií a skeptický pohled vlády, občanů a ČNB jej však v nejbližších letech nedovoluje zavést. Euro sice představuje komplikace a ztrátu měnových nástrojů. Přesto by se vláda měla zamyslet nad příležitostmi, které by euro přineslo. Nejen čeští podnikatelé, ale i zahraniční investoři by v České republice raději podnikali za účasti evropské měny. Euro by tudíž mohlo přilákat zahraniční investory a podpořit export českých výrobců. Pro stát by toto znamenalo přísun finančních prostředků směřujících do státní kasy. Euro by ocenili i občané při cestách do zahraničí nebo při nakupování zboží v zahraničních obchodech, v rámci eurozóny. Vlády, které byly nebo jsou právě u moci, se k euru staví skepticky a nejdou euru naproti. Euro bude přijato, až zde bude proevropsky naladěná vláda, vedení ČNB a také prezident. Mělo by se více věřit tomuto projektu a nezatrácovat jej hned při prvních problémech.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Literární zdroje

1. BALDWIN, R., WYPLOSZ, CH. *Ekonomie evropské integrace*. Přel. D. Viktorová. 2. vyd. Praha : Grada Publishing, a. s., 2008. 480 s. ISBN 978-80-247-1807-1.
2. *Cesta k euru*. Lucemburk : Úřad pro úřední tisky Evropských společenství, 2009. 21 s. ISBN 978-92-79-11405-2.
3. CZESANÝ, S., MACHÁČKOVÁ, L. *Ročenka HN 2007*. 1. vyd. Praha : Economia a. s., 2007. 340 s. ISBN 80-85378-25-6.
4. ČÁP, V. *Ročenka HN 2002*. 1. vyd. Praha : Economia, a. s., 2002. 281 s. ISBN 80-85378-40-X.
5. ČÁP, V. *Ročenka HN 2005*. 1. vyd. Praha : Economia, a. s., 2005. 192 s. ISBN 80-85378-23-X.
6. DUŠEK, J. *Historie a organizace Evropské unie*. 2. vyd. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2011. 284 s. ISBN 978-80-86708-95-9.
7. FIALA, P., PITROVÁ, M. *Evropská unie*. 2. vyd. Brno : Centrum pro studium demokracie a kultury, 2010. 803 s. ISBN 978-80-7325-223-6.
8. GRINC, J. *Právo pro politology*. 1. vyd. Praha : Grada Publishing, a. s., 2010. 160 s. ISBN 978-80-247-2921-3.
9. HAD, M., URBAN, L. *První pilíř Evropské unie*. 2. vyd. Praha : Ministerstvo zahraničních věcí ČR, 2000. 165 s. ISBN 80-85864-88-6.
10. JANÁČKOVÁ, S. *Svazující integrace*. 1. vyd. Praha : Centrum pro ekonomiku a politiku, 2005. 104 s. ISBN 80-86547-47-7.
11. KAHN, P. *The European Union*. 1. vyd. New York : Chealsea House, 2008. 126 s. ISBN 978-0-7910-9538-6.
12. KLOUDOVÁ, J. *Evropská unie: historie a současnost ekonomického prostředí*. 1. vyd. Zlín : Univerzita Tomáše Bati, 2004. 190 s. ISBN 80-7318-222-X.
13. MACH, P. *Úskalí evropské integrace*. 2. vyd. Praha : Centrum pro ekonomiku a politiku, 2003. 95 s. ISBN 80-86547-16-7.
14. PEČINKOVÁ, I. *Euro versus koruna*. 2. vyd. Brno : Centrum pro studium demokracie a kultury, 2008. 215 s. ISBN 978-80-7325-138-3.

15. PELTRÁM, A. *Evropská integrace a Česká republika*. 1. vyd. Praha : Grada Publishing, 2009. 143 s. ISBN 978-80-247-2849-0.
16. PFETSCH, R. F. *Die Europäische Union*. 3. vyd. München : Wilhelm Fink, 2005. 417 s. ISBN 3-8252-1987-9.
17. PLCHOVÁ, B., LUKÁŠ, Z., HRADOVÁ, M. *Česká republika a Evropská unie*. 1. vyd. Praha : Oeconomica, 2005. 206 s. ISBN 80-245-042-9.
18. RAIS, K., DRDLA, M. *Evropská integrace a bankovníctví*. 1. vyd. Praha : Computer Press, 1999. 131 s. ISBN 80-7226-211-4.
19. SEAR, S. *Euro: jak se vyrovnat s důsledky zavedení jednotné evropské měny*. Přel. J. Novotná. 1. vyd. Praha : Management Press, Ringier ČR, a. s., 1999. 142 s. ISBN 80-85943-86-7.
20. SYCHRA, Z. *Jednotná evropská měna*. 1. vyd. Brno : Masarykova univerzita, 2009. 291 s. ISBN 978-80-210-5082-2.

Elektronické zdroje

1. BAHR, CH. *Instituce hospodářské a měnové unie* [online]. 2008 [cit. 26. 1. 2011]. Dostupný z WWW: <http://circa.europa.eu/irc/opoce/fact_sheets/info/data/economic/institutions/article_7228_cs.htm>.
2. *Bankovky* [online]. Frankfurt nad Mohanem : Evropská centrální banka, 2011 [cit. 10. 4. 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.ecb.int/euro/banknotes/shared/img/10eurofr_HR.jpg>.
3. *Euromince* [online]. Praha : Národní koordinační skupina pro zavedení eura v České republice, 2011 [cit. 16. 1. 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xchg/euro/xsl/euro_euromince.html>.
4. *Euromince a eurobankovky* [online]. Praha : Odbor informování o evropských záležitostech (OEZ), 2011 [cit. 16. 1. 2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.euroskop.cz/325/sekce/euromince-a-eurobankovky/>>.
5. *Eurozóna* [online]. Praha : Národní koordinační skupina pro zavedení eura v České republice, 2010 [cit. 30. 12. 2010]. Dostupný z WWW: <http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xchg/euro/xsl/euro_eurozona.html>.
6. *Evropská unie* [online]. Praha : SANEP s. r. o., 2011 [cit. 5. 4. 2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.sanep.cz/sid=3e1c7e8b6f82577150724b13a347a6ba/pruzkumy/evropska-unie-2/>>.

7. *Evropský měnový systém* [online]. Praha : Národní koordinační skupina pro zavedení eura v České republice, 2010 [cit. 14. 11. 2010]. Dostupný z WWW: <http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xchg/euro/xsl/euro_evrop_men_sys.html>.
8. *Exportní strategie ČR* [online]. Praha : Česká agentura na podporu obchodu, 2011 [cit. 2. 4. 2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.businessinfo.cz/cz/rubrika/exportni-strategie-cr/1001404/>>.
9. FRIČOVÁ, V. *Měnová politika* [online]. Praha : Odbor informování o evropských záležitostech (OEZ), 2010 [cit. 30. 12. 2010]. Dostupný z WWW: <<http://www.euroskop.cz/674/sekce/hospodarska-a-menova-unie/>>.
10. FUK, L. *Nečas: Přijmeme euro, až to bude výhodné* [online]. Brno : Active Solutions s. r. o., 2011, poslední aktualizace 14. 01. 2011 [cit. 5. 4. 2011]. Dostupný z WWW: <<http://ekonomika.eurozpravy.cz/ceska-republika/21231-necas-euro-lze-prijmout-az-tehdy-kdy-to-bude-vyhodne/>>.
11. HUTLOVÁ, H. *Rating ČR* [online]. Praha : Praemio Primo s. r. o., 2007 [cit. 15. 4. 2011]. Dostupný z WWW: <<http://dumfinanci.cz/ekonomika/rating-cr>>.
12. *Integrace ČR do EU – měnová a hospodářská politika* [online]. Praha : Česká národní banka, 2011 [cit. 3. 2. 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.cnb.cz/cs/mezinarodni_vztahy/cr_eu_integrace/#I>.
13. *Kurzový mechanismus ERM II a kurzové konvergenční kritérium* [online]. Praha : Česká národní banka, 2003 [cit. 6. 2. 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.cnb.cz/cs/menova_politika/zpravy_o_inflaci/2003/2003_cervenec/boxy_a_prilohy/mp_zpinflace_prilohy_c_03_cervenec_p1.html>.
14. *Kurzový mechanismus ERM II a kurzové konvergenční kritérium* [online]. Praha : Národní koordinační skupina pro zavedení eura v České republice, 2003. 13 s. [cit. 6. 3. 2011]. Dostupný z WWW: <http://zavedenieura.cz/cps/rde/xbcr/euro/ermII_15_07_2003.pdf>.
15. *Maastrichtská smlouva* [online]. Praha : Národní koordinační skupina pro zavedení eura v České republice, 2010 [cit. 16. 11. 2010]. Dostupný z WWW: <http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xchg/euro/xsl/euro_maastricht.html>.
16. MACHALA, K. *Měnové unie ve světě* [online]. Praha : Economia, a.s., 2003, poslední aktualizace 21. 8. 2003 [cit. 17. 8. 2010]. Dostupný z WWW: <<http://bankovnictvi.ihned.cz/c1-13243630-menove-unie-ve-svete>>.
17. *Měnová unie a jednotná měna* [online]. Praha : Česká agentura na podporu obchodu, 2003 [cit. 30. 12. 2010]. Dostupný z WWW:

- <<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/politiky-eu/menova-unie-a-jednotnomena/1000521/11015/>>.
18. *Míra inflace* [online]. Praha : Český statistický úřad, 2011 [cit. 24. 2. 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/mira_inflace>.
  19. *Národní plán zavedení eura v České republice* [online]. Praha : Národní koordinační skupina pro zavedení eura v České republice, 2007 [cit. 6. 2. 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xbcr/euro/Narodni_plan_cast_I_verze_10-FV_pdf.pdf>.
  20. *Ochranné prvky* [online]. Praha : Národní koordinační skupina pro zavedení eura v České republice, 2011 [cit. 16. 1. 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xchg/euro/xsl/euro_ochran_prvky.html>.
  21. PAVELKA, T., FASSMANN, M. *Vývoj míry inflace v roce 2008 a její prognóza na rok 2009* [online]. Praha : Českomoravská konfederace odborových svazů - Oddělení makroekonomických prognóz a analýz, 2008 [cit. 26. 2. 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.cmkos.cz/data/articles/down_1251.pdf>.
  22. *Počátky měnové spolupráce* [online]. Praha : Národní koordinační skupina pro zavedení eura v České republice, 2010 [cit. 14. 9. 2010]. Dostupný z WWW: <http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xchg/euro/xsl/euro_pocátky_men_spolupr.html>.
  23. *Podmínky přijetí eura* [online]. Praha : Národní koordinační skupina pro zavedení eura v České republice, 2011 [cit. 2. 4. 2011]. Dostupný z WWW: <http://zavedenieura.cz/cps/rde/xchg/euro/xsl/cr_euro_podminky_prijeti.html>.
  24. *Přínosy a náklady eura pro podnikatele* [online]. Praha : Národní koordinační skupina pro zavedení eura v České republice, 2011 [cit. 24. 3. 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xchg/euro/xsl/podnikatele_1133.html>.
  25. *Přínosy a náklady eura pro spotřebitele* [online]. Praha : Národní koordinační skupina pro zavedení eura v České republice, 2011 [cit. 24. 3. 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xchg/euro/xsl/spotrebitel_1227.html>.
  26. *Referenda o vstupu do EU a statistika* [online]. Praha : Český statistický úřad [cit. 8. 4. 2011]. Dostupný z WWW: <[http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/vysledky_referend_a_statistika/\\$File/referenda.pdf](http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/vysledky_referend_a_statistika/$File/referenda.pdf)>.

27. *Scénáře přijetí eura* [online]. Praha : Česká agentura na podporu obchodu, 2008 [cit. 9. 3. 2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/zavedeni-eura-v-cr/scenare-prijeti-eura/1001759/51181/>>.
28. *Společná strana* [online]. Frankfurt nad Mohanem : Evropská centrální banka, 2011 [cit. 10. 4. 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.ecb.int/euro/coins/common/shared/img/common_1euro.gif>.
29. *Vláda schválila konvergenční program i s návrhy úspor* [online]. Praha : MEDIACOP, s. r. o., 2010. Dostupný z WWW: <http://www.tyden.cz/rubriky/byznys/cesko/vlada-schvalila-konvergenčni-program-i-s-navrhy-uspor_158121.html>.
30. *Vyhodnocení kritéria cenové stability* [online]. Praha : Národní koordinační skupina pro zavedení eura v České republice, 2011 [cit. 2. 1. 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xchg/euro/xsl/cr_euro_kriter_cen_stabil.html>.
31. *Vyhodnocení kritéria dlouhodobých úrokových sazeb* [online]. Praha : Národní koordinační skupina pro zavedení eura v České republice, 2011 [cit. 2. 1. 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xchg/euro/xsl/cr_euro_kriter_urok_sazeb.html>.
32. *Vyhodnocení kritéria stability měnového kurzu* [online]. Praha : Národní koordinační skupina pro zavedení eura v České republice, 2011 [cit. 2. 1. 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xchg/euro/xsl/cr_euro_kriter_stabil_men_kurzu.html>.
33. *Vyhodnocení kritéria veřejného dluhu* [online]. Praha : Národní koordinační skupina pro zavedení eura v České republice, 2011 [cit. 2. 1. 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xchg/euro/xsl/cr_euro_kriter_verej_dluh.html>.
34. *Vyhodnocení kritéria vládního deficitu* [online]. Praha : Národní koordinační skupina pro zavedení eura v České republice, 2011 [cit. 2. 1. 2011]. Dostupný z WWW:

- <http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xchg/euro/xsl/cr_euro_kriter_vlad_defic.html>.
35. *Vyhodnocení plnění Maastrichtských Konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladění ČR s eurozónou* [online]. Praha : Národní koordinační skupina pro zavedení eura v České republice, 2010 [cit. 24. 2. 2011]. Dostupný z WWW:
<http://zavedenieura.cz/cps/rde/xchg/euro/xsl/dokumenty_vyhodnoceni_maastr_kriter.html>.
36. *Vyhodnocení plnění Maastrichtských Konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladění ČR s eurozónou* [online]. Praha : Národní koordinační skupina pro zavedení eura v České republice [cit. 26. 2. 2011]. 23 s. Dostupný z WWW:
<http://zavedenieura.cz/cps/rde/xbcr/euro/Vyhodnoceni_Maastricht_2010_pdf.pdf>.
37. *Vyhodnocení plnění Maastrichtských Konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladění ČR s eurozónou 2010* [online]. Praha : Národní koordinační skupina pro zavedení eura v České republice, 2010 [cit. 26. 2. 2011]. 23 s. Dostupný z WWW:
<http://zavedenieura.cz/cps/rde/xbcr/euro/Vyhodnoceni_Maastricht_2010_pdf.pdf>.
38. *Vyhodnocení plnění Maastrichtských Konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladění ČR s eurozónou 2007* [online]. Praha : Národní koordinační skupina pro zavedení eura v České republice, 2007 [cit. 26. 2. 2011]. 21 s. Dostupný z WWW:
<http://zavedenieura.cz/cps/rde/xbcr/euro/Vyhodnoceni_Maastricht_2007_pdf.pdf>.
39. *Výhody pro občany a spotřebitele* [online]. Praha : Národní koordinační skupina pro zavedení eura v České republice, 2011 [cit. 24. 3. 2011]. Dostupný z WWW:
<http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xchg/euro/xsl/cr_euro_spotrebite.html>.
40. *Výhody pro podnikatele* [online]. Praha : Národní koordinační skupina pro zavedení eura v České republice, 2011 [cit. 22. 3. 2011]. Dostupný z WWW:
<http://zavedenieura.cz/cps/rde/xchg/euro/xsl/cr_euro_podnikatel.html>.
41. *Výkladový slovníček* [online]. Praha : Národní koordinační skupina pro zavedení eura v České republice, 2011 [cit. 6. 2. 2011]. Dostupný z WWW:

- <[http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xchg/euro/xsl/vyklad_slovník.html?PG=M#Mechanismus měnových kurzů II](http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xchg/euro/xsl/vyklad_slovník.html?PG=M#Mechanismus%20měnových%20kurzů%20II)>.
42. *Výkladový slovníček* [online]. Praha : Národní koordinační skupina pro zavedení eura v České republice [cit. 8. 3. 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xchg/euro/xsl/vyklad_slovník.html?PG=V>.
43. *Výkladový slovníček* [online]. Praha : Národní koordinační skupina pro zavedení eura v České republice, 2011 [cit. 8. 3. 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xchg/euro/xsl/vyklad_slovník.html?PG=M>.
44. *Vývoz vyjádřený jako procento z HDP* [online]. Praha : Google, 2011 [cit. 2. 4. 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.google.com/publicdata?ds=wb-wdi&met=ne_exp_gnfs_zs&idim=country:CZE&dl=cs&hl=cs&q=hdp+export>.
45. WOLF, T. *Moody's: ČR musí pokročit s reformami, pokud chce vyšší rating* [online]. Praha : Economia, a.s., 2010 [cit. 15. 6. 2011]. Dostupný z WWW: <<http://zahranicni.ihned.cz/c1-47024520-moody-s-cr-musi-pokrocit-s-reformami-pokud-chce-vyssi-rating>>.
46. ZENKER, P. *Vstup ČR do EU* [online]. Praha : Odbor informování o evropských záležitostech (OEZ), 2011 [cit. 5. 2. 2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.euroskop.cz/803/sekce/vstup-cr-do-eu/>>.

Ostatní zdroje

1. SEDLÁČEK, T. *Přednáška Krize křížem krážem*. České Budějovice : Europe Direct, 8. 2. 2011.

SEZNAM ZKRATEK

CZK – Česká měnová jednotka

ČNB – Česká národní banka

ČSÚ – Český statistický úřad

DPH – Daň z přidané hodnoty

ECB – Evropská centrální banka

ECU – Evropská měnová jednotka

EHS – Evropské hospodářské společenství

EK – Evropská komise

EMS – Evropský měnový systém

ERM II – Mechanismus měnových kursů II

ESCB – Evropský systém centrálních bank

EUROATOM – Evropské společenství pro atomovou energii

HDP – Hrubý domácí produkt

HMU – Hospodářská a měnová unie

NCB – Národní centrální banka

NP – Národní program

PHP – předvstupní hospodářský program

SEZNAM OBRÁZKŮ, GRAFŮ A TABULEK

Seznam obrázků

Obrázek 1: Eurozóna.....	18
Obrázek 2: Eurobankovka 10 €.....	59
Obrázek 4: Euromince 1 €.....	59

Seznam grafů

Graf 1: Výsledky případného referenda o vstupu do EU v roce 2011	28
Graf 2: Kritérium stability kurzu měny.....	36

Seznam tabulek

Tabulka 1: Státy východního rozšíření EU vůči Eurozóně.....	25
Tabulka 2: Kritérium cenové stability'	29
Tabulka 3: Kritérium dlouhodobých úrokových sazeb.....	31
Tabulka 4: Kritérium vládního deficitu.....	32

PŘÍLOHY

Obrázek 2: Eurobankovka 10 €¹²⁴

Obrázek 3: Euromince 1 €¹²⁵

¹²⁴ *Bankovky* [online]. Frankfurt nad Mohanem : Evropská centrální banka, 2011 [cit. 10. 4. 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.ecb.int/euro/banknotes/shared/img/10eurofr_HR.jpg>.

¹²⁵ *Společná strana* [online]. Frankfurt nad Mohanem : Evropská centrální banka, 2011 [cit. 10. 4. 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.ecb.int/euro/coins/common/shared/img/common_1euro.gif>.